

KARKKILAN KAUPUNGIN
ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA
2020–2025

Versio nro	Pvm	Muutokset
1.0	31.12.2020	

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Energiatehokkuussopimuksen lähtökohdat ja perusteet	1
3	Energiatehokkuus ja kestävä kehitys	1
4	Sopimukseen liittyminen ja sopimuskausi	2
5	Karkkilan kaupungin toimialat	2
6	Sopimukseen liitetty energiankäyttö	3
6.1	Rakennukset	4
6.2	Katuvalaistus	5
6.3	Omat kuljetukset ja työkoneet	5
6.4	Vesihuolto	5
7	Ohjeellinen energiansäästöavoite	6
8	Karkkilan kaupungin toimenpiteet ja velvoitteet	6
8.1	Toiminnan organisointi	6
8.2	Toimintasuunnitelma	7
8.3	Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa	7
8.4	Energiatehokkuuden huomioon ottaminen suunnittelun ohjauksessa	8
8.5	Energiakatselmusten ja niissä havaittujen energiansäästötoimien toteuttaminen	10
8.6	Säästötakuu- ja/tai muiden rahoitusmenettelyjen käyttö investointien toteutuksessa	10
8.7	Kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen	11
8.8	Koulutus- ja tiedotustoiminta	12
8.9	Uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto	13
8.10	Alueellinen yhteistyö ja koordinaatio	14
9	Vuosiraportointi ja säästöavoitteen saavuttamisen seuranta	14
	LYHENTEITÄ JA MÄÄRITELMIÄ	15
	LÄHTEITÄ JA LINKKEJÄ	16
	LIITTEET	17

1 Johdanto

Energiatehokkuussopimukset ovat Suomessa ensisijainen keino edistää energian tehokasta käyttöä ja täyttää kansalliset ja kansainväliset tiukat energiatehokkuusvelvoitteet. Vapaaehtoisia sopimuksia eri toimialojen ja valtion välillä on tehty jo vuodesta 1997 lähtien, ja sopimukseen on vuoden 2020 lopulla liittynyt yli 550 yritystä ja noin 100 kuntaa ja kuntayhtymää. Liittyneiden energiankäyttö kattaa lähes 60 prosenttia Suomen kokonaisenergiankäytöstä, ja vuosittain tehdään tuhansia tehostamistoimenpiteitä. Karkkilan kaupunki kuului kuntien energiatehokkuussopimukseen vuosina 2010–2016 ja liittyi uudestaan mukaan vuonna 2020 sopimuskaudelle 2017–2025 (liite 1).

Kestävän kehityksen osa-alueena energiatehokkuudessa tulee huomioida ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Energian vastuullinen ja tehokas käyttö on ilmastonmuutoksen hillitsemisen edellytys, ja energiatehokkuus kustannustehokkain keino ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035. Kasviuonekaasupäästöjen vähentämiseksi meidän täytyy muuttaa toimintaamme kestävämmäksi ja sopeutua maapallon sietokyvyn rajoihin. Kaupunkien ja kuntien rooli ilmastotyössä on merkittävä, ja kuntien tavoitteet ovatkin usein kunnianhimoisia. Kuntaorganisaation aiheuttamat omat suorat päästöt ovat yleensä alle 10 prosenttia koko kunnan alueen päästöistä, joten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan yhteistyötä kuntaorganisaation, kuntalaisten, yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden välillä.

Karkkilan kaupungin tavoitteena on luopua öljylämmityksestä kaikissa kaupungin omistamissa kiinteistöissä, lisätä uusiutuvan energian käyttöä, tasapainottaa taloutta energiankäyttöä tehostamalla ja säästää energiatehokkuussopimuksen puitteissa 10,5 prosenttia vuoden 2019 energiankulutuksesta. Pidemmällä tähtäimellä tavoitteena on kaupungin hiilineutraalius. Tämä toimintasuunnitelma auttaa osaltaan muuttamaan näitä tavoitteita konkreettiseksi toiminnaksi.

2 Energiatehokkuussopimuksen lähtökohdat ja perusteet

Kunta-alan energiatehokkuussopimus on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunta-alalla. Sopimuksella pyritään ensisijaisesti energiatehokkuuden parantamiseen, mutta siihen sisältyy myös uusiutuvan energian edistämiseen liittyviä toimenpiteitä (liite 2).

EU:n energiatehokkuusdirektiivin EED (2012/27) artiklan 7 mukaisesta sitovasta kansallisesta energiankäytön tehostamistavoitteesta katetaan kaudella 2014–2020 yli puolet vapaaehtoisilla energiatehokkuussopimuksilla. Sopimustoiminta tukee myös direktiivin muissa artikloissa asetettujen velvoitteiden toteutusta ja osaltaan myös rakennusten energiatehokkuusdirektiivin EPBD (2018/844) toimeenpanoa.

Energiatehokkuussopimukset ovat vaihtoehto uudelle lainsäädännölle tai muille pakkokeinoille. Vapaaehtoista menettelyä energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa ei olisi mahdollista käyttää ilman vuosittaista raportointia ja seuranta.

3 Energiatehokkuus ja kestävä kehitys

Energiankäyttö on suurin ympäristön kuormittaja. Suomen kasviuonekaasupäästöistä noin 80 prosenttia on peräisin lämmön ja sähkön tuotannosta sekä liikenteen polttoaineista. Suomessa rakennusten osuus energian loppukäytöstä on noin 40 prosenttia ja kasviuonekaasupäästöistä noin 30 prosenttia. Kuntien energiankulutuksesta lähes 90 prosenttia koostuu kiinteistöjen lämmityksestä,

jäähdytyksestä ja niissä olevien sähkölaitteiden ja valaistuksen käytöstä. Valaistuksen osuus kuntien sähkönkulutuksesta voi olla jopa kolmasosa. Koska uudet rakennukset suunnitellaan energiapiheiksi, suurin potentiaali rakennusten energiankulutuksen ja siitä aiheutuvien päästöjen pienentämiseen on jo olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisessa. Suomen pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategian tavoitteena on vähentää vuoden 2020 alkuun mennessä valmistuneiden rakennusten hiilidioksidipäästöjä vuoden 2020 alusta 90 prosenttia vuoteen 2050 mennessä.

Toimenpiteitä ei tehdä ainoastaan energiansäästön ja hiilipäästövähennysten vuoksi, vaan toimissa yhdistyy parhaimmillaan monia eri päämääriä. Energiatehokkuus, kestävä kehitys, vastuullisuus, ilmastokriisi, luonnon monimuotoisuus, kiertotalous ja vihreä kasvu kytkeytyvät yhteen. Energiankäytön tehostaminen ja energian säästäminen pienentävät kasvihuonekaasupäästöjä ja hillitsevät ilmastonmuutosta, mutta vähentävät myös muita energiankäytön aiheuttamia ympäristövaikutuksia, kuten fossiilisten polttoaineiden tuotannon ympäristöhaittoja, liikenteen päästöjä ja haitallisia terveysvaikutuksia. Elinympäristöjä suojelemalla tuetaan ekosysteemien ja lajien säilymistä, mikä on ruokaturvan ja ihmisten hyvinvoinnin perusta. Tehostamisella ja uusiutuvan energian käytön edistämällä voidaan säästää kustannuksia, tukea paikallista yritystoimintaa ja työllisyyttä sekä tuotekehitystä ja innovointia. Energiaa säästämällä varmistetaan energian saatavuutta ja omavaraisuutta sekä vähennetään tuontienergian tarvetta. Energiaparannukset vaikuttavat myös rakennuskannan pitkäikäisyyteen, kiinteistöjen arvon säilymiseen, viihtyvyyteen ja asumisterveyteen.

Energiaparannusinvestointeja ja tehostamistoimenpiteitä lykkäämällä jätetään energian hintavaihtelujen armoille, menetetään kustannussäästöjä ja investointitukia, vaikeutetaan energiatehokkuustavoitteiden saavuttamista ja haaskataan kallisarvoista energiaa.

Julkisiin hankintoihin käytetään Suomessa vuosittain noin 35 miljardia euroa. Kuntien osuus julkisten hankintojen hiilijalanjäljestä on 57 prosenttia. Huomioimalla hankintojen vaikuttavuusmahdollisuudet kunnat voivat merkittävästi tukea energiatehokkaiden sekä ympäristö- että elinkaari-vaikutuksiltaan kestävien tuotteiden ja palvelujen kysyntää.

Kunnilla on mahdollisuus ja velvollisuus vaikuttaa kehityksen suuntaan hallinnollisin, taloudellisin ja informatiivisin keinoin. Strategisella johtamisella, investointien ja hankintojen kohdistamisella, tuilla ja maksuilla sekä kasvatuksen, opetuksen, koulutuksen ja viestinnän avulla voidaan ohjata kestäviin päätöksiin ja toimintatapoihin. Karkkilan kaupungilla on suunnitteilla Kestävä Karkkila -ohjelma, joka kokoaa kaikki nämä tavoitteet yhteen.

4 Sopimukseen liittyminen ja sopimuskausi

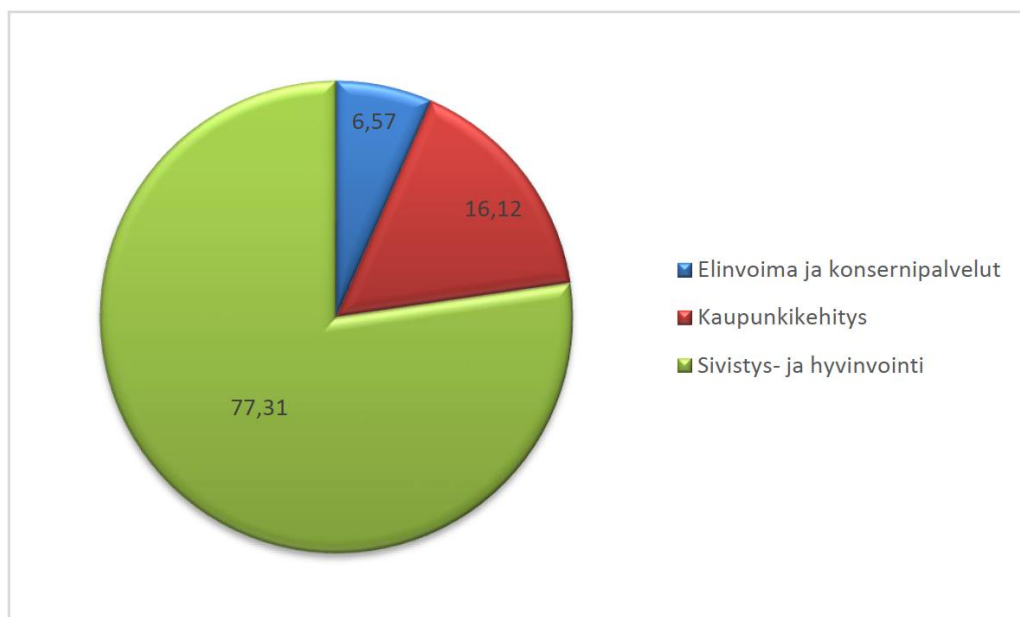
Karkkilan kaupunki liittyi 1.6.2020 kuntien energiatehokkuussopimukseen kesken sopimuskautta 2017–2025. Sopimus on voimassa 31.12.2025 saakka.

5 Karkkilan kaupungin toimialat

Karkkilan kaupungin henkilöstöorganisaatiota johtaa kaupunginhallituksen alaisuudessa kaupunginjohtaja. Kaupungin henkilöstöorganisaatio jakaantuu kolmeen toimialaan; kaupunkikehityksen toimiala, sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala ja elinvoiman toimiala. Konsernipalvelut vastaa koko kaupungin sisäisistä tukipalveluista, joihin kuuluvat hallinto-, henkilöstö-, talous-, viestintä- ja tietohallintopalvelut. Eniten henkilöstöä työskentelee sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla (kuva 1).

Sivistys ja hyvinvointi- toimialaan sisältyvät varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus sekä kulttuuri ja vapaa-aika. Kaupunkikehityksen toimiala kattaa yhdyskuntatekniikan, kiinteistöt ja tilat, maankäytön

suunnittelun, ympäristö- ja rakennusvalvonnan sekä vesihuoltolaitoksen toiminnan. Elinvoima-toimialaan kuuluvat elinkeinopalvelut, joukkoliikenne, työllisyydenhoito, maahanmuuttajapalvelut, kaupunkimarkkinointi, kansainväliset asiat, edunvalvonta sekä ammatillinen koulutus.

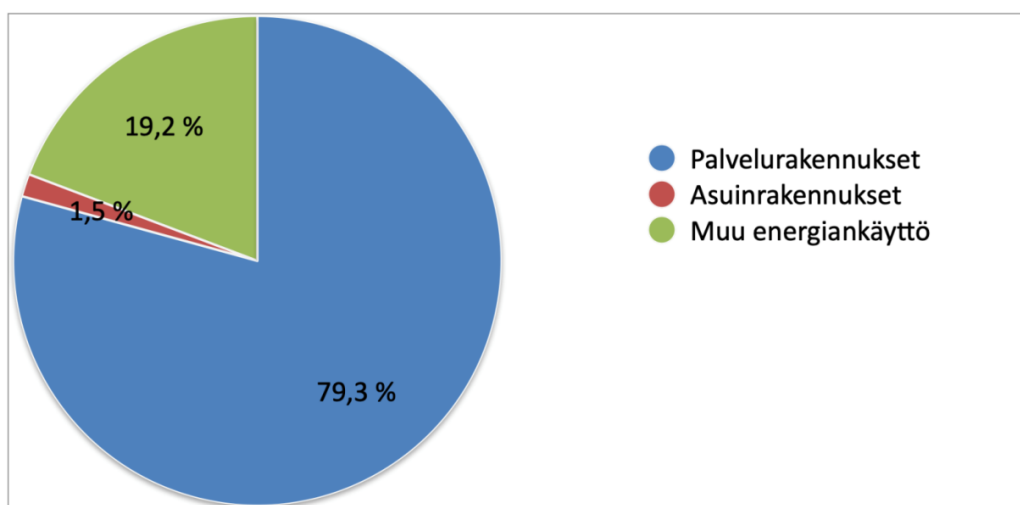

Kuva 1. Henkilöstön jakautuminen (%) toimialoittain vuonna 2019.

Sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaa Karkkilassa perusturvakuntayhtymä Karviainen, ja ympäristöterveydenhuollosta Lohjan ympäristöterveyspalvelut, joten nämä eivät sisälly energiatehokkuussopimukseen.

6 Sopimukseen liitetty energiankäyttö

Sopimus koskee Karkkilan kaupungin hallinnassa olevia omistettuja, vuokrattuja ja vuokralla olevia rakennuksia, katu- ja muuta ulkovalaistusta, omia kuljetuksia ja työkoneita sekä vesihuoltoa. Palvelurakennusten osuus energian kokonaiskäytöstä on lähes 80 prosenttia (kuva 2).

Kuva 2. Karkkilan kaupungin energiankäytön osa-alueet vuonna 2019.

Sopimuksen ulkopuolella ovat Nevel Oy:n kaukolämmöntuotanto, Rosk'n Roll Oy Ab:n jätehuolto sekä ulkopuolisten liikennöitsijöiden harjoittama joukkoliikenne, koulukuljetukset ja Höökikyty.

6.1 Rakennukset

Kaupungin hallinnassa olevia rakennuksia ja rakennelmia oli vuonna 2019 yhteensä 74 kappaletta. Palvelurakennuksiin kuuluvat mm. viisi päiväkotia, kolme ala-astetta, yhteiskoulu, lukio, liikuntahalli, terveysasema, palvelukeskus, kaupungintalo, kirjasto ja työväenopisto. Palvelurakennusten kokonaisenergiankulutuksesta noin puolet koostuu neljän eniten lämpöä ja sähköä vievän rakennuksen kulutuksesta (taulukko 1). Karkkilan kaupungilla on noin 100 vuokrahuoneistoa suoraan omassa vuokrauksessa ja isännöinnissä. Kaupungin omistamat rivitalot Korpela, Nummela ja Koliseva on tarkoitettu ikääntyneiden ihmisten vuokra-asunnoiksi. Lisäksi kaupunki omistaa asumiskäytössä olevan Kiinteistö Oy Takkoinrinteen 22 palveluasuntoa ja on pääosakas vuokratyössä olevassa Kiinteistö Oy Sorvirinteessä, jossa kaupungin omistuksessa oli 27 asuntoa vuonna 2019.

Taulukko 1. Vuonna 2019 eniten energiaa kuluttaneet kaupungin hallinnassa olevat rakennukset.

Rakennus	Koko m ²	Lämmitysmuoto	Lämpö MWh	Sähkö MWh	Yhteensä MWh
Nyhkälän koulu	7690	kaukolämpö	1100,51	651,71	1752,22
Yhteiskoulu	5772	kaukolämpö	1306,81	344,34	1651,15
Terveyskeskus	3599	kaukolämpö	820,51	338,45	1158,96
Palvelukeskus	1407	kaukolämpö	534,48	343,20	877,68
Kaupungintalo	3362	kaukolämpö	557,37	119,68	677,05
Tuorilan koulu	1763	öljy	451,83	196,39	648,22
Haukkamäen koulu	1854	öljy	477,12	139,05	616,17
Liikuntahalli	1820	kaukolämpö	161,11	344,34	505,45
Yhteensä	27267		5409,75	2477,15	7886,90

Eniten energiaa Karkkilan kaupungilla kuluu rakennusten lämmitykseen eli tilojen, ilmanvaihdon tuloilman ja käyttöveden lämmittämiseen. Kiinteistöalaa lämmitetään pääosin kaukolämmöllä, jota kaupunki ostaa Nevel Oy:ltä. Puhdistamontien kaukolämpökeskuksen energia tuotettiin vuonna 2019 yli 80-prosenttisesti jyrshinturpeella, osittain myös kevyellä polttoöljyllä ja rankahakkeella. Huhdintien varaja huippukäytössä oleva pienempi laitos käyttää yksinomaan kevyttä polttoöljyä. Nevel Oy kehittää toimintaansa ja lisää kaukolämmöntuotannossa uusiutuvan energian osuutta.

Öljylämmityksessä ovat Tuorilan ja Haukkamäen koulujen lisäksi Ahmoon entinen koulu, eläinlääkinnän tilat Tuorilassa sekä Fagerkullan museoalueen entinen leivintupa, nykyinen kahvila Pakari. Sähkölämmitteisiä kiinteistöjä ovat Haapalan päiväkotia, Vuotinaisten leirikeskus sekä rivitalot Nummela ja Koliseva. Haukkamäen päiväkotia ja kaupungin varikko lämpiävät maalämmöllä.

Lämmityksen jälkeen seuraavaksi eniten energiaa kiinteistöissä kuluu valaistukseen, jonka lisäksi sähköä käytetään ilmanvaihtoon, jäähdytykseen sekä erilaisten koneiden ja laitteiden toimintaan. Sähköä Karkkilan kaupungille toimittaa Vaasan Sähkö Oy, jonka vuonna 2019 myymän sähkön 5 785,59 MWh alkuperä jakaantui eri energialähteiden kesken seuraavasti: uusiutuvia energialähteitä 37,3 prosenttia, ydinvoimaa 34,8 prosenttia ja fossiilisia energialähteitä 27,9 prosenttia. Ostosähkön tuotantotavan muutos ei ole säästötoimenpide energiatehokkuussopimusten seurannassa, mutta siirtyminen vihreään uusiutuvaan ostosähköön pienentäisi Karkkilan kaupungin hiilijalanjälkeä.

Aurinko- tai tuulivoimajärjestelmiä ei vielä ole Karkkilan kaupungin omistamissa rakennuksissa käytössä, mutta aurinkosähköjärjestelmien mahdollisuuksia on jo kartoitettu.

Rakennuksen energiankulutus vaihtelee paljon kiinteistön käyttötarkoituksen, käyttöaikojen sekä tilankäyttäjien määrän ja käyttötottumusten mukaan. Energiatehokkuuteen vaikuttavat myös mm. rakennuksen materiaalit, rakennustekniikka, sijainti, koko, ikä, huollot, korjaukset, ulko- ja sisälämpötilat sekä automaatiikka ja talotekniikan toimivuus kokonaisuutena.

6.2 Katuvalaistus

Vuonna 2019 Karkkilan kaupungilla oli katuvalaisimia noin 60 kilometrin matkalla ja katuvaloja 2369 kappaletta, joista viimeisimmän vuonna 2020 tehdyn inventoinnin mukaan oli LED-lamppuja 133 kappaletta. Katuvaloissa on paljon korjausvelkaa. Sähköä katuvalaistukseen kului 777,31 MWh vuonna 2019. Katuvalaistuksen sähkön käyttöön on haettu eri toimenpiteillä energiaa säästäviä ratkaisuja. Osa katuvalokeskuksista on varustettu valaistuksen ohjauksjärjestelmillä, joilla voidaan rajoittaa katuvalojen käyttöä öiseen aikaan, ja kesäaikana katuvalot ovat sammutettuina kokonaan. Rakennusten ulkovalojen käyttämä energia sisältyy rakennusten sähkönkulutukseen.

6.3 Omat kuljetukset ja työkoneet

Vuonna 2019 kaupungilla oli käytössä kuorma-auto, pyöräkuormaaja, liikennetraktori, 10 pakettiautoa ja 13 työkoneita. Nämä kuluttivat yhteensä 1134 litraa bensiiniä ja 15512 litraa dieseliä. Lisäksi varikolla on käytössä mm. auto- ja siltanosturi sekä ilmakompressori. Varsinkin pakettiautopuolella kalusto on jo ikääntynyt. Autojen ja koneiden tyhjäkäyntejä pyritään välttämään aina, ja autoissa ja koneissa on asennettuna ajoneuvoseurantajärjestelmä, josta saadaan myös käyttöastetietoja. Raskas dieselkalusto käyttää haitallisia typenoksidien päästöjä vähentävää AdBlue-lisäainetta. Infran kunnossapitoon tarvitaan vaihtelevasti ulkopuolista urakointia muutaman traktorin tai traktorikaivurin osalta.

6.4 Vesihuolto

Vuonna 2019 Karkkilan vesihuollon piirissä oli 2119 kiinteistöä. Veden käyttäjille jaettava talousvesi tuotetaan kolmella vedenottamalla. Vesilaitos laskutti asiakkaita käyttöveden osalta vuonna 2019 yhteensä 438 774 m³, ja verkostoon pumpatun käyttöveden määrä oli 740 944 m³. Pumpatun käyttöveden ja laskutetun käyttöveden suhteesta voidaan nähdä, että vuoden 2019 aikana käyttövesiverkostossa oli vuotoa noin 40 prosenttia. Vuotovesien määrä on kasvanut hitaasti vuodesta 2013 lähtien. Vuoden 2019 vuotovesien suuri määrä johtuu pääsääntöisesti yksittäisistä isoista vesijohtovuodoista, joiden paikantaminen on ollut haastavaa. Verkoston vuotavuuden kasvu indikoi myös korjausvelan kasvua. Vuotojen takia veden pumppaukseen kuluu ylimääräistä energiaa. Laskutetun veden suhdanne seuraa pääsääntöisesti Karkkilan väestökehitystä, mutta vuoden 2019 kuiva kesä vaikutti myös osaltaan lisäten veden kulutusta. 2019 pumpattiin ja kulutettiin ennätysmäärä vettä.

Asiakaskiinteistöjen tuottama jätevesi johdetaan viemäriverkkoa pitkin jätevedenpuhdistamolle, jossa se puhdistetaan. Puhdistamon kuormittavuus on suurimmillaan, kun maastossa liikkuu hulevesiä eli sade- ja sulamisvesiä. Myös hulevesien pumppaamiseen kuluu ylimääräistä sähköä. Hulevesien osuus ja sekaviemäroinnin ongelmat sekä jätevesiviemärin vuotovedet olivat vuoden 2019 osalta näkyvissä puhdistamolle tulevissa kokonaisvesimäärissä. Jätevettä puhdistettiin vuoden 2019 aikana yhteensä 437 792 m³. Kesäkuussa 2019 puhdistamolle hankittiin lietelinko, joka on pienentänyt lietteen hävityksestä koituvia kustannuksia noin 60 prosenttia.

Vesihuollon koko vuoden 2019 sähkönkulutus oli 1 332,29 MWh.

7 Ohjeellinen energiansäästö tavoite

Sopimuskauden määrälliseksi kokonaissäästö tavoitteeksi Karkkilan kaupunki on asettanut 7,5 prosentin vähimmäistavoitetta korkeamman 10,5 prosentin tavoitteen 1388 MWh. Tavoite lasketaan viimeisimmän käytettävissä olevan kalenterivuoden eli vuoden 2019 tietojen perusteella (taulukko 2).

Taulukko 2. Sopimukseen liitettävä energiankäyttö vuonna 2019 ja kokonaissäästö tavoite vuodelle 2025.

Energiatehokkuussopimukseen liitettävä energiankäyttö	Lämpö MWh	Sähkö MWh	Polttoaineet MWh	Yhteensä MWh
Palvelurakennukset* (2019)	6078	3200	1200	10478
Asuinrakennukset (2019)	191	7		198
Muu energiankäyttö (2019)		2380	165	2545
Energiankäyttö yhteensä MWh (2019)	6269	5587	1365	13221
Energiansäästön kokonaistavoite (2025) 10,5 %				1388

* Palvelurakennusten pinta-ala 47 051 m² ja tilavuus n. 150 000 m³.

8 Karkkilan kaupungin toimenpiteet ja velvoitteet

Karkkilan kaupunki sisällyttää energiatehokkuuden jatkuvan parantamisen, energiansäästön ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistämisen osaksi käytössä olevia tai käyttöön otettavia strategioita, johtamisjärjestelmiä, toimintasuunnitelmia ja ohjelmia; energiatehokkuuden ei tulisi olla erillinen muista toiminnoista.

Karkkilan kaupunki sitoutuu energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen ja energian käytön tehostamistoimenpiteisiin, kun se on teknisesti ja taloudellisesti sekä terveys-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mahdollista.

Karkkilan kaupunki sitoutuu toimimaan esimerkkinä energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistämässä levittämällä asukkaille ja alueen toimijoille aktiivisesti tietoa energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian käyttöön liittyvistä mahdollisuuksista ja niiden tuloksista.

8.1 Toiminnan organisointi

Energiatehokkuussopimuksen alainen toiminta organisoidaan ensin kaupunkikehityksen toimialalla. Muiden toimialojen osalta energiatehokkuutta koskevia tavoitteita tullaan tarkastelemaan vuoden 2021 aikana uuden Kestävä Karkkila -ohjelman laatimisen yhteydessä, jolloin päätetään sekä kestävän kehityksen että energiatehokkuuden edistämisen strategisista tavoitteista. Ohjelman kehittämiseksi on rekrytoitu projektipäällikkö Niina Kangas ajalle 11/2020–12/2021.

Energiatehokkuussopimuksen vastuuhenkilönä toimii kaupunkikehityksen toimialan kaupunkikehitysjohtaja Kari Setälä, joka huolehtii sopimuksen toimeenpanon ja tehtävien organisoinnista ja resursoinnista. Toimeenpanosta vastaa sitä varten 4.12.2020 perustettu energiatehokkuuden ohjausryhmä (taulukko 3). Toimintasuunnitelma hyväksytetään teknisessä lautakunnassa alkuvuoden 2021 aikana. KETS-vastuut arvioidaan uudestaan Kestävä Karkkila -ohjelman toteutuessa ja sen ohjausryhmää perustettaessa.

Taulukko 3. Energiatehokkuuden ohjausryhmän kokoonpano ja vastuut.

Ohjausryhmä	Energiatehokkuuden ryhmä
-------------	--------------------------

Kokoonpano	Mittaus- ja kiinteistöpäällikkö Tapio Jokela: rakennukset Yhdyskuntatekniikan päällikkö Esko Vuolukka: katuvalaistus, ajoneuvot, työkoneet Vesihuoltopäällikkö Juho Oravala: vesihuolto
Kokoontuminen	Kaksi kertaa vuodessa: maaliskuussa ennen KETS-vuosiraportointia ja syyslokakuussa ennen talousarviota
KETS-toimenpidevastaat	Ohjausryhmä vastaa sopimuksen toimeenpanosta kuten toimintasuunnitelmasta, energiansäästötoimenpiteiden kirjaamisesta, vuosiraportoinnista, tavoitteiden seurannasta, tietojen hallinnasta ja ylläpidosta sekä viestinnästä.

8.2 Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma sopimuksen toimeenpanon organisoimiseksi laaditaan koko sopimusjaksolle ja päivitetään tarvittaessa. Suunnitelman eteneminen tarkistetaan vuosittain. Toimintasuunnitelma hyväksytetään päättävässä toimielimessä Karkkilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti. Suunnitelmasta informoidaan kaupungin henkilöstöä, suunnitelma julkaistaan esimerkiksi kaupungin verkkosivuilla vuosiraportoinnin jälkeen ja toimitetaan Motivalle viimeistään 31.5.2021.

Vuoden 2021 aikana toimintasuunnitelmaan päivitetään sivistys ja hyvinvointi- sekä elinvoimatoimialojen energiatehokkuuden ja energiansäästön edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet, kuten myös mahdolliset energiatehokkuutta koskevat kaupungin strategiset sekä muut ajankohtaiset muutokset.

Toimenpide	Toimintasuunnitelman päivitys
Kuvaus	KETS-sopimustoiminnan strategisten muutosten päivittäminen toimintasuunnitelmaan Kestävä Karkkila -ohjelmaa kehitettäessä. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan sekä elinvoimatoimialan energiatehokkuuden edistämisen toimenpiteiden liittäminen toimintasuunnitelmaan. Kaupunkikehityksen toimenpiteiden päivitys tarvittaessa tai mahdollisten uusien toimenpiteiden lisääminen.
Aikataulu	2021
Arviointikriteeri/ mittari	Toimintasuunnitelma päivitetty: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Energiatehokkuuden ryhmä

8.3 Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa

Vuonna 2020 uusitussa Karkkilan kaupungin hankintaohjeessa on mainittu energiatehokkuus yhtenä vertailuperusteena sekä energiankulutus osana elinkaarikustannuksia, mutta tavoitteena on vuonna 2021 edelleen selkeyttää hankintaohjeistusta energiatehokkuuden ja yleisesti myös kestävä kehityksen huomioimiseksi sekä kouluttaa hankintoja tekevä henkilöstö hankintojen vaikutusmahdollisuuksien tunnistamiseksi hankintamenettelyissä entistä paremmin. Tavoitteena on ottaa energiatehokkuus yhdeksi kriteeriksi kaikkiin hankintoihin aina kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Hankintojen säästövaikutukset voidaan arvioida kilpailutusvaiheessa saatujen energiatehokkuustietojen perusteella ja raportoida säästötoimenpiteenä seurantajärjestelmään.

Toimenpide	Energiatehokkuuden huomioiminen selkeämmin hankinnoissa
Kuvaus	Hankintaohjeistuksen selkeyttäminen (mahdollisesti tulossa olevaan hankintaohjeiden tiivistelmään) ja henkilöstön kouluttaminen energiatehokkuuden huomioimiseksi hankintamenettelyissä. Voidaan myös laajentaa koskemaan kestäviä hankintoja yleisemmin. Keino-osaamiskeskuksen ja Hanselin palveluiden hyödyntäminen. Energiatehokkuuteen liittyvistä hankintoja koskevista muutoksista tulee tiedottaa henkilöstöä ajantasaisesti. Esim. vuonna 2021 energiatehokkuutta kuvaava energiamerkintä uudistuu osassa tuoteryhmiä.
Aikataulu	2021–2025 jatkuva

Arviointikriteeri/ mittari	Energiatehokkaiden hankintojen ohjeistusta ja/ tai koulutusta annettu henkilöstölle vuosittain: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	

8.4 Energiatehokkuuden huomioon ottaminen suunnittelun ohjauksessa

Karkkilan kaupungin rakennusvalvonnassa käytössä olevat rakennusvalvontojen yhteiset Topten-käytännöt yhtenäistävät rakennusmääräysten tulkintoja, mikä parantaa laatua ja tuo kustannustehokkuutta. Tavoitteena on, että kaupungin uudis- ja korjausrakentamiseen liittyvässä päätöksenteossa otetaan huomioon toteutusvaihtoehtojen energiatehokkuus ja elinkaarikustannukset yhtenä valintakriteerinä.

Kaavoitus- ja liikennesuunnittelulla pyritään edistämään yhdyskuntarakenteen energiatehokkuutta. Uusiin asemakaavakohteisiin laaditaan energiaviisaan rakentamisen kaavamääräykset ja rakentamistapaohjeet, jos sellaiset ovat tarpeen. Toteutuneista hankkeista energiatehokkuus on huomioitu Aurinkorinteen noin 20 hehtaarin kokoisella suunnittelualueella, jossa lähtökohtana on luonnonvarojen, materiaalien ja energian säästäminen. Asemakaavassa ja rakentamisoheissa suositellaan vähennettäväksi asumisen energiankulutusta ja jätteiden määrää edistämällä ekologiaa energiaratkaisuja ja kierrätystä. Aurinkorinteessä on otettu huomioon sujuvat liikenneyhteydet myös pyöräillen Karkkilan keskustan palveluihin sekä toimivat tietoliikenneyhteydet.

Energiatehokkuutta on edistetty kaavoittamalla pienten tonttien ja rakennusten alueita ja sallimalla kaavamääräyksissä rakennuksiin integroidut aurinkopaneelit, ilmalämpöpumput ja spiraalituulimyllyt myös vanhoilla alueilla. Karkkilassa on paljon vanhaa rakennuskantaa, jossa on käytössä puulämmitystä pönttöuuneineen sekä laajoja omakotialueita, joissa on öljylämmitys. Lämmitysjärjestelmien uudistaminen on ajankohtaista. Akuutti tarve on myös laatia erityisesti vanhoille alueille energiatehokkuuden huomioivat peruskorjausohjeet sekä lämmitysjärjestelmän muutossuositukset. Suojellussa rakennuskannassa ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa miljöissä energiatehokkuusremontit eivät saisi muuttaa julkisivuja ja rakennusten tunnelmaa.

Karkkilan sisäisillä, lyhyillä matkoilla käytetään henkilöautoa huomattavan paljon. Kevyen liikenteen väyläverkosto on katkonainen, sisältää puuttuvia yhteyksiä ja vaarallisia kohteita eikä jatku kyliin asti. Tavoitteena on, että kevyesti liikkumisen arkiympäristön sujuvuus ja verkoston jatkuvuus otetaan huomioon asemakaavoituksessa ja liikenneverkon suunnittelussa. Liikkumisen energiatehokkuutta parannetaan lisäämällä liityntäpysäköintipaikkoja ja pyöräparkkeja.

Vuoden 2020 lopussa valmistuvan vesihuollon kehittämissuunnitelman monet toimenpiteet parantavat toteutuessaan energiatehokkuutta huomattavasti. Energiansäästön kannalta tärkeimmät toimet ovat vuotovesien määrän pienentäminen ja hulevesien hallinta.

Toimenpide	Vanhan rakennuskannan energiaparannukset
Kuvaus	Karkkilaan laaditaan aluekohtaisia ja yleisiä vanhan rakennuskannan energiatehokkuuden peruskorjausohjeita ja lämmitysjärjestelmän parannussuosituksia.
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Peruskorjausohjeet ja muutossuositukset laadittu: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Kaavoituspäällikkö ja Kestävä Karkkila -ohjelma

Toimenpide	Vanhojen alueiden energiatehokkuutta lisäävät asemakaavamuutokset
------------	---

Kuvaus	Vanhoille alueille laaditaan asemakaavamuutosten yhteydessä energiatehokkaan rakentamisen peruskorjausohjeet ja rakentamistapaohjeet, energiatehokkuus otetaan soveltuvin osin mukaan kaavamääräyksiin.
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Asemakaava, jossa näin on tehty: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Kaavoituspäällikkö

Toimenpide	Uusien asemakaavakohteiden energiaviisas ohjaus
Kuvaus	Uusien alueiden asemakaavoihin laaditaan tarvittaessa energiaviisaan rakentamisen kaavamääräykset ja rakentamistapaohjeet.
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Asemakaava, jossa näin on tehty: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Kaavoituspäällikkö

Toimenpide	Geotermisen lämmön huomioiminen pientaloalueiden ja kerrostalokohteiden kaavoituksessa
Kuvaus	Pientaloalueiden ja kerrostalokohteiden kaavoituksessa otetaan huomioon geotermisen lämmön hyödyntäminen.
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Asemakaava, jossa näin on tehty: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Kaavoituspäällikkö

Toimenpide	Kevyen liikenteen sujuvuus ja verkoston jatkuvuus
Kuvaus	Kevyesti liikkumisen arkiympäristön sujuvuus ja verkoston jatkuvuus otetaan huomioon asemakaavoituksessa ja liikenneverkon suunnittelussa.
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Asemakaava, jossa näin on tehty: Kyllä/ Ei Kevyen liikenteen verkkoa parannettu: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Kaavoituspäällikkö, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Toimenpide	Uudet liityntäpysäköintipaikat ja pyöräparkit
Kuvaus	Liikkumisen energiatehokkuutta parannetaan lisäämällä liityntäpysäköintipaikkoja ja pyöräparkeja.
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Liityntäpysäköintialue rakennettu: Kyllä/ Ei. Bussiaseman pyöräparkki rakennettu: Kyllä/ Ei Koulujen pyöräparkit rakennettu: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Yhdyskuntatekniikan päällikkö

Toimenpide	Vesihuollon energiatehokkuuden parantaminen
Kuvaus	Vuoden 2020 lopussa valmistuvan vesihuollon kehittämissuunnitelman perusteella määritellään tärkeimmät vesihuollon energiatehokkuutta parantavat konkreettiset toimenpiteet ja kirjataan ne KETS-toimintasuunnitelmaan päivityksen yhteydessä.
Aikataulu	2021
Arviointikriteeri/ mittari	Vesihuollon energiatehokkuustoimenpiteet määritelty: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Vesihuoltopäällikkö

Toimenpide	Hule-/ sadevesien hyödyntäminen
-------------------	--

Kuvaus	Selvitetään mahdollisuudet hyödyntää hule-/ tai sadevesiä esim. kaksivesijärjestelmän tai muiden toimien avulla, jotka vähentävät hulevesien määrää ja juomakelpoisen veden käyttöä, mikä säästää energiaa.
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Selvitys tehty: Kyllä/ Ei.
Vastuutaho	Vesihuoltopäällikkö

8.5 Energiakatselmusten ja niissä havaittujen energiansäästötoimien toteuttaminen

Edellisellä sopimuskaudella 2010–2016 Karkkilan kaupungilla toteutettiin Työ- ja elinkeinoministeriön tukemana yhteensä 18 kohdekohtaista energiakatsastusta tai kiinteistökatselemusta vuonna 2010 ja uusiutuvan energian kuntakatselmus vuonna 2014. Merkittävimmät muutokset olivat ensimmäiset uusiutuvan energian investoinnit: Haukkamäen päiväkodin öljylämmityksen muutos maalämmitykseen vuonna 2010 sekä teknisen varikon nestekaasulämmityksen muutos maalämpöön vuonna 2016. Lisäksi tehtiin kymmeniä muita energiantehostamistoimenpiteitä, mm. lisäeristettiin Haukkamäen koulun ja opistotalon yläpohjat ja uusittiin palvelukeskukseen keittiön tuloilmakojeen lämmöntalteenotto.

Nyhkälän ala-asteen peruskorjaus ja laajennus toteutettiin vuosina 2014–2016 ja terveysaseman peruskorjaus vuosina 2016–2017. Tavoitteena on toteuttaa energiakatselmuksia rakennusten sekä muun toiminnan taloudellisesti kannattavien energiansäästömahdollisuuksien selvittämiseksi etenkin peruskorjatuissa ja uusissa kiinteistöissä sekä kohteissa, joissa aiemmin toteutetun energiakatselmuksen tiedot ovat vanhentuneet.

Toimenpide	Työ- ja elinkeinoministeriön tukemat energiakatselmuksia
Kuvaus	TEM:n tukemien energiakatselmusten toteuttaminen suurimmissa ja eniten ostoenergiaa kuluttavissa kiinteistöissä. Ensisijaiset kohteet Nyhkälän koulu, yhteiskoulu+liikuntahalli ja terveysasema.
Aikataulu	2021
Arviointikriteeri/ mittari	Energiakatselmus tehty: Kyllä/ Ei.
Vastuutaho	Kiinteistöpäällikkö

8.6 Säästötakuu- ja/tai muiden rahoitusmenettelyjen käyttö investointien toteutuksessa

Tavoitteena on hankkia ja ylläpitää osaamista erilaisista rahoitus- ja leasingratkaisusta kuten PPP (Public-Private-Partnership), EPC (Energy Performance Contracting), ESCO (Energy Service Company), Hanselin yhteishankinnat, Kuntarahoituksen rahoituspalvelut, Työ- ja elinkeinoministeriön myöntämät ja Business Finlandilta haettavat katselmus- ja energiatuet sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen myöntämä tuki kunnille öljylämmityksestä luopumiseen. Lisäksi ympäristöministeriöltä voi hakea 5.2.2021 asti ja mahdollisesti myöhemmin uusilla avustushakukierroksilla Kuntien ilmastohankkeet -avustusta mm. moneen KETS-sopimuksen tavoitteeseen ja toimenpiteeseen liittyvään suunnittelu-, koordinointi- ja edistämistyöhön.

Näillä menettelyillä energiatehokkaiden järjestelmien ja laitteiden hankinta voidaan uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa tarvittaessa tehdä kokonaan tai osittain muusta investointibudjetista riippumattomasti.

Toimenpide	Katuvaloverkon uusiminen leasing-mallilla tms. rahoitusmenettelyllä
Kuvaus	Selvitetään koko katuvaloverkon uusiminen esimerkiksi leasing-mallilla, ja projektin aloitus pyritään ajoittamaan lähivuosille, sillä katuvaloissa on paljon korjausvelkaa.
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Koko katuvaloverkon uusimisprojekti käynnistetty: Kyllä/ Ei

	Uusittujen katuvalojen osuus verkosta % Energiansäästö MWh/a Kustannussäästö €/a
Vastuutaho	Yhdyskuntatekniikan päällikkö

Toimenpide	Kiinteistöjen valaistusteknologian parantaminen
Kuvaus	Kartoitetaan suurimmat kiinteistöjen valaistuksen uusimistarpeet sekä energian ja kustannusten säästömahdollisuudet mm. energiatehokkaiden valaisimien ja älykkään valaistuksen ohjauksen avulla leasing- tai muilla rahoitusratkaisuilla. Mahdolliset uudet toimenpiteet päivitetään toimintasuunnitelmaan 2021.
Aikataulu	2021
Arviointikriteeri/ mittari	Kartoitus tehty: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	Tilapalvelupäällikkö

8.7 Kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen

Tavoitteena on kaiken energiankäytön seurannan organisointi siten, että seurantatietoja hyödynnetään suunnitelmallisesti energiatehokkuuden hyvän tason ylläpitämiseksi ja tarpeettoman energiankulutuksen välttämiseksi. Mahdollisuuksien mukaan lisätään tuntitehomittauksia ja etäluettavia mittareita. Tarkemmalla energian kulutusseurannalla voidaan kestävämmän arvioida säästötoimien sekä käyttötapojen tai -aikojen muutosten tarpeellisuutta ja kannattavuutta. Myös huoltotarpeet ja laiteviat havaitaan helpommin ja nopeammin. Pelkän kulutuksen seurannasta pyritään siirtymään kohdekohtaiseen energiatehokkuuden seurantaan ja seuraamaan energiankulutuksen lisäksi toiminnallisia muutoksia.

Karkkilan kaupungin palveluverkko- ja -tarveselvityksen tavoitteena on optimaalinen omistajapolitiikka, jossa kaupungin omaisuutta jalostetaan käyttöasteen kautta tuottavammaksi. Lisäksi tarpeettomista palvelutuotannon rakennuksista luovutaan realisoimalla ne yksityisomistukseen. Rakennusten käyttöastetta voidaan nostaa esimerkiksi kaupungin tarjoamalla kaikille avoimilla yhteisillä tiloilla, joita ovat mm. kokoontumispaikka Kansankulma sekä kaupungintalon ja kirjaston etätyötilat.

Ruokapalveluiden tuottamisessa seurataan aktiivisesti palvelukysynnän määrää ja varaudutaan sopeuttamaan toimintaa sitä vastaavasti. Ruokapalvelu kehittää vuonna 2020 toimintaansa vuoden 2019 aikana tehdyn palvelutarve- ja resurssiselvityksen pohjalta. Tärkeimmät energiatehokkuutta edistävät ruoka- ja puhdistuspalvelun tavoitteet ja toimenpiteet voidaan kartoittaa ja kirjata KETS-toimintasuunnitelmaan vuoden 2021 aikana.

Yhdyskuntatekniikka tekee yhteistyötä vesihuollon ja tilapalvelun kanssa, ja yhteistyötä kuvaavat myös varallaolojärjestelyt talvitöissä ja teknisessä päivystyksessä. Energiaa kuluttavissa toiminnoissa ja palveluissa toimiva yhteistyö talon sisällä ja ulkopuolella on sekin osa nykyaikaista energiatehokkuutta.

Toimenpide	Energiayhtiöiden kulutustietopalvelujen kartoitus
Kuvaus	Kartoitetaan käytössä olevien energiayhtiöiden online- ja asiakaspalveluiden kautta saatavat kulutus-, kustannus- ja raportointitiedot seurannan helpottamiseksi ja kehittämiseksi esim. tuntitasolla kulutuspoikkeamiin sekä vuositasolla KETS-raportointiin liittyen.
Aikataulu	2021
Arviointikriteeri/ mittari	Palvelut kartoitettu: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	

8.8 Koulutus- ja tiedotustoiminta

Tavoitteena on koulutuksella ja tiedotuksella varmistaa, että henkilöstöllä on omiin tehtäviinsä ja toimintaansa liittyen tarpeelliset tiedot ja valmiudet energian tehokkaaseen käyttöön ja energiansäästöön. Lisäksi on tavoitteena toimia esimerkillisesti energiansäästöä ja energiatehokkuutta koskeissa asioissa ja osoittaa se tiedottamalla toimista aktiivisesti niin organisaation sisällä kuin organisaatiosta ulospäin.

Energiatehokkuuteen liittyvää ulkoista viestintää Karkkilan kaupunki on tehnyt mm. tiedotteiden muodossa paikallislehdissä ja sosiaalisessa mediassa sekä rakennusvalvonnan puolella kaupungin kotisivuilla esimerkiksi valtiontuesta pientalon öljylämmityksen vaihtajalle. Sisäisessä viestinnässä on muistettu henkilöstöä esimerkiksi energiansäästöviikolla sähköpostitse. Vuonna 2019 kaupunkilaisille järjestettiin työväenopistossa ilmastonmuutosta ja kestävästä kehitystä käsitteleviä luentoja. 22.4.2020 varattu Energiailta kaupunkilaisille kirjastossa peruuntui koronan takia.

Digiloikka Karkkilassa -projektilla 2020–2021 parannetaan palveluja niin kuntalaisille, yrityksille ja yhteisöille, kuten myös henkilöstölle ja luottamushenkilöille. Lähivuosina vuorossa ovat myös kaupungin verkkosivu-uudistus ja muiden viestinnän työkalujen kehittäminen. Uudistuksessa huomioidaan saavutettavuusdirektiivi sekä suomi.fi -tietojen päivitysprosessit.

Toimenpide	Energiaohjeistusta tai -koulutusta henkilöstölle
Kuvaus	Annetaan henkilöstölle vuosittain ajantasaiseen tietoon perustuvaa ohjeistusta tai koulutusta energiatehokkuuden ja energiansäästön edistämiseksi. Kohderyhmänä voi olla koko henkilöstö, yksi toimiala tai esim. tietty ammattiryhmä. Voidaan myös yhdistää laajemmin kestävä kehityksen ohjeistukseen tai koulutukseen.
Aikataulu	2021–2025 jatkuva
Arviointikriteeri/ mittari	Energiatehokkuuden ohjeistusta tai koulutusta annettu henkilökunnalle vuosittain: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	

Toimenpide	Energiatiedot tilintarkastus- tai toimintakertomukseen
Kuvaus	Tiedot energiankulutuksesta, energiakustannuksista ja niissä tapahtuneista muutoksista sekä sopimustoiminnasta ja sen tavoitteista ja niiden toteutumisesta sisällytetään vuosittaiseen tilintarkastus- tai toimintakertomukseen.
Aikataulu	2021–2025 jatkuva
Arviointikriteeri/ mittari	Tiedot sisällytetty tilintarkastus- tai toimintakertomukseen: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	

Toimenpide	Kaupungin verkkosivuille tietoa energiaparannuksista
Kuvaus	Kaupungin verkkosivuilla tiedotetaan kaupungin tekemistä energiaparannuksista ja tavoitteista. Luodaan uusi energia-aiheinen/ kestävä kehityksen sivu? Lisäksi kootaan yhteen kuntalaisille ohjeita, vinkkejä ja linkkejä energiatehokkuuden, energiansäästön ja uusiutuvan energian edistämiseksi. Kannustetaan kuntalaisia kehitysehdotusten ja palautteen antamiseen. (Ympäristöministeriön Kuntien ilmastohankkeet -avustus?)
Aikataulu	2021–2025 jatkuva
Arviointikriteeri/ mittari	Ajankohtaiset tiedot saatavilla kaupungin verkkosivuilla: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	

Toimenpide	Energiatehokkaan viestinnän edistäminen
------------	---

Kuvaus	Osallistutaan mm. seuraaviin kampanjoihin: Energiansäästöviikko, Euroopan liikkujan viikko, Auton vapaapäivä tai Pyöräilyviikko. Kannustetaan sekä henkilöstöä että kuntalaisia, yrityksiä, yhteisöjä ja muita toimijoita mukaan.
Aikataulu	2021–2025 jatkuva
Arviointikriteeri/ mittari	Osallistuttu yhteen/ useampaan kampanjaan vuosittain: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	

8.9 Uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto

Karkkilan kaupungin energiatehokkuussopimuksen yhtenä päätavoitteena on öljylämmityksen korvaaminen paikallisella uusiutuvalla energialla kaupungin omissa kiinteistöissä. Tavoitteena on kunnan oman toiminnan energiatehokkuuden parantamisen lisäksi kasvattaa uusiutuvien energialähteiden käytön osuutta myös muuten kunnan alueella.

Suomen ympäristökeskus tarjosi syksyllä 2020 EU:n Canemure-hankkeeseen linkittyville kunnille arvokasta apua ja teki energiaparannusinvestointien kannattavuuslaskelmia osaan Karkkilan kaupungin palvelurakennuksista. Näiden laskelmien sekä kuntien energiatehokkuussopimuksen laskentasääntöjen mukaan energiatehokkuussopimuksen kokonaissäästötavoitetta vastaava energiamäärä säästyi teoriassa kolmen sopimusvuoden aikana, jos Haukkamäen ja Tuorilan koulut muutettaisiin öljystä maalämpöön ja asennettaisiin aurinkosähköjärjestelmiä yhteensä 250 kWp. Investointien kokonaistuotto maalämpöjärjestelmien 25 vuoden ja aurinkosähköjärjestelmien 30 vuoden käyttöiällä olisi arviolta yhteensä yli miljoona euroa ja vuosittainen CO₂-päästövähennys lähes 200 000 kiloa.

Käytännössä säästötavoitteen saavuttamiseksi kuitenkin täytyy ja kannattaa tehdä paljon muitakin toimenpiteitä. Uudet energiajärjestelmät tulee myös arvioida, suunnitella ja mitoittaa tarkasti kohdekohtaisesti huomioiden mm. nykyisen energiankulutuksen ja sen kustannukset, investoinnin nettonykyarvon, sisäisen korkokannan, takaisinmaksuajan ja investointituet – aurinkoenergian osalta myös koulujen kesälomien aikaiset muutokset rakennusten energiankulutuksessa suhteessa sähköntuotannon maksimitiehen sekä mahdollisten kattoremonttien tarpeen. Erikokoisten aurinkosähköjärjestelmien investointien kannattavuutta arvioitiin Haukkamäen, Tuorilan ja Nyhkälän koulujen, yhteiskoulun/ liikuntahallin, terveysaseman sekä Högforsin ja Toivikkeen päiväkotien katoille. Haukkamäen ja Tuorilan kouluille tehtiin lisäksi myös lämpöpumppujen kannattavuuslaskelmia. Kun suunnittelu, toteutus ja käyttötottumukset ovat kohdallaan, varmistetaan järjestelmien optimaalinen toimivuus ja suurimmat kustannus-, energia- ja päästösäästöt.

Toimenpide	Öljylämmityksestä luopuminen Haukkamäen ja Tuorilan kouluissa
Kuvaus	Haukkamäen ja Tuorilan koulujen sekä Pakarin kahvilan öljylämmitysjärjestelmien korvaaminen muilla kuin fossiilisen polttoaineen järjestelmillä. (ARA:n investointituki 25 prosenttia öljylämmityksestä luopumiseen kuntien energiatehokkuussopimukseen liittyneille kunnille.)
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Öljylämmitysjärjestelmät poistettu käytöstä: Kyllä/ Ei Energiansäästö MWh/a Kustannussäästö €/a Uusiutuvan energian osuus % kunnan hallinnassa olevien rakennusten sähkön ja lämmön käytöstä sekä muusta kunnan energiankulutuksesta
Vastuutaho	

Toimenpide	Aurinkoenergiajärjestelmän pilotointi
Kuvaus	Aurinkoenergiajärjestelmän hankinta ja käyttöönotto kunnan omistamassa rakennuksessa. (TEM:n myöntämä energiatuki 20 prosenttia, kuntien yhteishankinnat jne.)

Aikataulu	2021–2025
Arviointikriteeri/ mittari	Aurinkoenergiajärjestelmä otettu käyttöön: Kyllä/ Ei Energiansäästö MWh/a Kustannussäästö €/a Uusiutuvan energian osuus % kunnan hallinnassa olevien rakennusten sähkön ja lämmön käytöstä sekä muusta kunnan energiankulutuksesta
Vastuutaho	

Toimenpide	Kaupungin avustus pientalojen yhteismaalämpöön
Kuvaus	Selvitetään mahdollisuus tuottaa kaupungin avustuksella pientaloalueille useiden talojen yhteisiä maalämpöratkaisuja pohjavesialueiden ulkopuolella, sillä yhden pientalon maalämpöratkaisu on melko energiatehoton ja sen kuoletusaika pitkä. (Ympäristöministeriön Kuntien ilmastohankkeet -avustus?)
Aikataulu	
Arviointikriteeri/ mittari	Selvitys tehty: Kyllä/ Ei
Vastuutaho	

8.10 Alueellinen yhteistyö ja koordinaatio

Tavoitteena on tarkastella ja kehittää vuoden 2021 aikana Karkkilan kaupungin ja muiden kunta-alan toimijoiden välistä yhteistyötä sopimuksen toimeenpanon, kuluttajien energianeuvontapalvelujen ja energiatehokkuusviestinnän varmistamiseksi ja edistämiseksi.

9 Vuosiraportointi ja säästötavoitteen saavuttamisen seuranta

Karkkilan kaupunki raportoi vuosittain huhtikuun loppuun mennessä energiatehokkuusopimustoiminnan seurantajärjestelmään edellisen vuoden energiankäytöstä, energiansäästötoimenpiteistä ja niiden säästövaikutuksista sekä energiatehokkuuden sisällyttämisestä kuntaorganisaation jatkuvaan toimintaan. Keskeisimmät raportointiohjeet ja alustavat tehtäväjaot on koottu erilliseen kaupungin sisäiseen ohjeeseen. Vuosittainen raportointi auttaa seuraamaan tavoitteiden ja velvoitteiden toteutumista sopimuskohtaisesti ja laajemmin kansallisella tasolla.

Ohjeellisen energiasäästötavoitteen saavuttamista tarkastellaan sopimusjakson lopussa (2025) energiansäästötoimenpiteiden säästövaikutusten perusteella. Tavoitteen toteuttamista seurattaessa hyväksytään seurantajärjestelmään raportoidut toimenpiteet, joiden energiansäästövaikutus on edelleen voimassa tarkasteluvuonna 2025 ja jotka koskevat tavoitteen laskennan perusteena olevaa energiankäyttöä yhteensä. Lyhytvaikutteisilla toimilla on merkitystä vuosittaisessa kansallisen tavoitteen seurannassa. Sopimukseen liitetyn energiankäytön ei edellytetä tavoitevuonna 2025 olevan lähtötilannetta alhaisempi.

Kolmansien osapuolien energiansäästö, joka on seurausta kunnan toteuttamista energiatehokkuustoimenpiteistä, mutta ei koske kunnan omaa energiankäyttöä, voidaan, ellei säästö kuulu muun energiatehokkuussopimuksen piiriin, raportoida kunnan energiansäästönä. Tällöin edellä mainittu kolmansien osapuolien energiansäästö voidaan laskea mukaan seurattaessa kunnan tämän sopimuksen mukaisen energiasäästötavoitteen saavuttamista.

LYHENTEITÄ JA MÄÄRITELMIÄ

Energiankäytön tehokkuuden parantaminen = niiden toimenpiteiden toteuttamista, joilla tietyn tuotteen tai palvelun tuottamiseen tarvittavaa energiamäärää pienennetään.

Energiansäästö = energian loppukulutuksen vähentäminen nykytasosta aktiivisin toimenpitein sekä tulevan loppukulutuksen vähentäminen verrattuna siihen energiamäärään, joka toteutuisi ilman aktiivisia toimenpiteitä.

KETS = kuntien energiatehokkuussopimus.

Säästetty energia (kWh/a) = mitattu tai laskennallisesti arvioitu energiatehokkuustoimenpiteen kohteena oleva kulutus ennen toimenpiteen toteuttamista ja sen jälkeen siten, että energiankulutukseen vaikuttavat ulkoiset olosuhteen vakioidaan.

Uusiutuva energia = uusiutuvasta biomassasta, biokaasusta, vesivoimasta tai auringosta, tuulesta, jätepolttoaineen biohajoavasta osasta, kestävästi tuotetuista bionesteistä sekä maaperän, vesistön, ilman tai jäteveden lämpösisällöstä saatavaa energiaa.

LÄHTEITÄ JA LINKKEJÄ

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus 2020. Avustus kunnille öljylämmityksestä luopumiseen. https://www.ara.fi/fi-FI/Lainat_ja_avustukset/Avustus_kunnille_oljylammityksesta_luopumiseen

Energiatehokkuussopimukset 2017–2015. <https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi>

Kuntaliitto 2020. Ilmastonmuutos ja kunnat. Opas kuntien ilmastotyön tueksi. <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2020/miten-ilmastonmuutokseen-voidaan-vaikuttaa-kunnissa-tukipaketti-kuntien>

Motiva 2020. Tietoa energiatehokkaan valaistuksen suunnittelusta, hankinnasta ja valaistuksen ohjauksesta. <https://valaistustieto.fi>

Suomen pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategia 2020. <https://ym.fi/korjausrakentamisen-strategia>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2016. Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa. <https://tem.fi/documents/1410877/2795834/Energiatehokkuus+julkisissa+hankinnoissa.pdf/1f3d1ad9-f7a9-4169-95a5-6a96414e9a29/Energiateho>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Energiatehokkuusdirektiivi ja energiatehokkuuslaki. <https://tem.fi/energiatehokkuusdirektiivin-toimeenpano>

Ympäristöministeriö 2020. Kuntien ilmastohankkeet -avustushaku. <https://ym.fi/kuntien-ilmastohankkeet-avustushaku>

LIITTEET

LIITE 1. Karkkilan kaupungin energiatehokkuussopimus

LIITE 2. Kunta-alan energiatehokkuussopimus

LIITE 1. Karkkilan kaupungin energiatehokkuussopimus

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:	01.06.2020
Dokumentet är daterat:	01.06.2020
The document is dated:	01.06.2020

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:	Tiina Sekki
Pvm / Datum / Date:	01.06.2020

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:	Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date:	01.06.2020

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalla sivulla. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Dei signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page. >](#)

Liittyjä

Tämän sopimuksen kiinteänä osana ovat liittymistiedot sekä työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton allekirjoittama Kunta-alan energiatohokkuussopimus.

Liittyjä liitetään Kunta-alan energiatohokkuussopimukseen, kun tämä sopimus on allekirjoitettu liitteenä olevan Kunta-alan energiatohokkuussopimuksen mukaisesti (kohta 5.3).

Sopimuksen kohteena oleva energiankäyttö, tavoitteet ja toimeenpano

Kunta-alan energiatohokkuussopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi Liittyjä:

- liittää sopimukseen hallinnassaan olevan energiankäytön, siten, kun se on määritelty liitteenä olevan sopimuksen kohdassa 4
- asettaa liitteenä olevan sopimuksen kohdassa 5.4 määritellyllä tavalla energiansäästötavoitteen vuosille 2020 ja 2025, joiden toteutumista seurataan kohdassa 5.5 kuvatulla tavalla
- sitoutuu omalta osaltaan liitteenä olevan sopimuksen toimeenpanoon sen kohdan 6 mukaisesti.

Sopimuksen kesto, sopimuksesta irtisanoutuminen tai erottaminen ja sen mahdolliset seuraamukset sekä sopimuksesta irtautuminen

Tämä sopimus on voimassa 31.12.2025 saakka, ellei liitteenä olevan Kunta-alan energiatohokkuussopimuksen irtisanomista, liittymisen irtisanoutumista (kohta 11.1), liittymisen erottamista (kohta 11.2) tai liittymisen sopimuksesta irtautumista (kohta 11.3) koskevista syistä muuta seuraa.

Muut ehdot

Kunta-alan energiatohokkuussopimukseen liittyjä pyrkii sopimuksen kohdan 12 mukaisesti omalta osaltaan toimimaan siten, että sopimuksen mukaiset toimenpiteet ja tavoitteet toteutuvat.

Tämä sopimus on oikeudelliselta luonteeltaan tavoiteohjelman kaltainen, eikä sen velvoitteiden laiminlyönti aiheuta liittyjälle muita mahdollisia seuraamuksia kuin on Kunta-alan energiatohokkuussopimuksen kohdassa 11 valtion tuista mainittu.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samanlaista kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Paikka ja aika

Karkkila, 28.4.2020

Paikka ja aika

Helsinki, _____.20__

Energiavirasto

Kari Setälä
Nimen selvennys

Kaupunkikehitysjohtaja
Tehtävänimike

Simo Nurmi
Nimen selvennys

Ylijohtaja
Tehtävänimike

Tapio Jokela
Nimen selvennys

Mittaus- ja kiinteistöpäällikkö
Tehtävänimike

Tiina Sekki
Nimen selvennys

Yli-insinööri
Tehtävänimike

Energiategokkuussopimuksen liittymistiedot

1 Yhteyshenkilöt ja yhteystiedot

Energiategokkuussopimuksen vastuuhenkilö		Energiategokkuussopimuksen yhdyshenkilö	
Nimi	Kari Setälä	Nimi	
Organisaatio	Kaupunkikehityksen toimiala	Organisaatio	
Tehtävänimike	Kaupunkikehitysjohdaja	Tehtävänimike	
Postiosoite	Valkakatu 26 D	Postiosoite	
Postinumero	03600	Postinumero	
Postitoimipaikka	Karkkila	Postitoimipaikka	
Puhelin		Puhelin	
Matkapuhelin	044 7674 830	Matkapuhelin	
Sähköposti	kari.setala@karkkila.fi	Sähköposti	

Halutessa voidaan nimetä erikseen raportointivastuuhenkilö/-henkilöt raportointiyksiköittäin¹, jolle osoitetaan ko. tietoja koskevat mahdolliset kysymykset. Lisäksi on vastaavasti mahdollista nimetä liittymisen rakennuskannan energiankulutuksen seurantatietojen vastuuhenkilö. Näistä sovitaan liittymisvaiheessa.

2 Sopimukseen liitettävä energiankäyttö² vuodelta 2019

2.1 Liittymisen palvelurakennusten energiankäyttö

Liittymisen palvelurakennuksia ovat kaikki muut paitsi asuinrakennukset ja ne rakennukset, joiden energiankäyttö ja laajuustiedot on ilmoitettu liittymistietojen kohdassa 2.4

Lämpö	6078	MWh
Sähkö	3200	MWh
Polttoaineet ³	1200	MWh
Yhteensä	10 478	MWh
Rakennustilavuus	n.150 000	m ³
Pinta-ala	47 051	m ²

¹ Omia raportointiyksiköitä, voivat olla kunnan oman toiminnan lisäksi esimerkiksi kaikki sen tähän sopimukseen liitettävät kuntapalveluja tuottavat yhtiöt tai liikelaitokset, jotka on ilmoitettu kohdassa 2.4.

² Sopimuksen kohderyhmä ja sopimukseen liitettävä energiankäyttö on kuvattu Kunta-alan energiategokkuussopimuksen kohdassa 4. Laskennassa käytetään viimeisimmän käytettävissä olevan kalenterivuoden tietoja.

³ Esimerkiksi öljy, maakaasu, hake, halot, turve, pelletit (polttoaineilla tuotettu lämpö ei sisälly kohtaan "Lämpö"). Polttoaineiden muuntokertoimina käytetään Tilastokeskuksen julkaisemia tehollisia lämpöarvoja (vuoden 2017 julkaisu: http://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/energia2017/html/suom0017.htm).

2.2 Liittyjän asuinrakennusten energiankäyttö

Liittyjän osittain tai kokonaan omistamien vuokra-asuntoyhtiöiden ja asumisoikeusyhtiöiden määrä:

Osittain omistamat vuokra-asuntoyhtiöt ja asumisoikeusyhtiöt 1 lkm yhteensä
Kokonaan omistamat vuokra-asuntoyhtiöt ja asumisoikeusyhtiöt 1 lkm yhteensä

Liittyjä liittää asuinrakennusten energiankäytön Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, kun asuntojen⁴ lukumäärä on yhteensä alle 500.⁵

Liittyjän asuntojen lukumäärä on alle 500 ja niiden energiankäyttö ja laajuustiedot ilmoitetaan alla

Asuntoja⁴ yhteensä alle 500 – asuinrakennusten energiankäyttö ja laajuustiedot:

Lämpö	190,9	MWh
Sähkö	7,02	MWh
Polttoaineet ³		MWh
Yhteensä	197,9	MWh
Rakennustilavuus		m ³
Pinta-ala		m ²

* Asuntojen tiedot ovat vuodelta 2018

Liittyjän asuntojen⁴ lukumäärä on alle 500, mutta energiankäyttö sisältyy kohdan 2.1 energiankäyttöön

Liittyjän asuntojen⁴ lukumäärä on yli 500 ja energiankäyttö ja laajuustiedot ilmoitetaan kohdassa 4.2.⁶

Liittyjällä ei ole asuntoja⁴

2.3 Kunnan muu energiankäyttö⁷

Lämpö		MWh
Sähkö	2380	MWh
Polttoaineet ³	165	MWh
Yhteensä	2545	MWh

2.2.kohdan tietoja päivitetty Tapio Jokelan sähköpostin perusteella / Motiva, Erika Rikberg 25.5.2020

Kunnan muu energiankäyttö edellä sisältää:

Katu- ja muu ulkovaistutus
Joukkoliikenne
Omat kuljetukset
Työkoneet

Vesihuolto Vesihuollon ja jätehuollon energiankäyttö sisältyy tähän kohtaan, jos se ei sisälly kuntapalveluja tuottavien yhtiöiden tai liikelaitosten energiankäyttöön kohdassa 2.4, eikä sitä ei ole liitetty Elinkeinoelämän tai Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksiin.

Jätehuolto Voidaan liittää Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen silloin, kun energiankäyttö ja toiminta on pienimuotoista.

Energiantuotanto, siirto ja jakelu
Muu Mikä:

⁴ Liittyjän vuokra-asunnot ja liittyjän osittain tai kokonaan omistamien vuokra-asuntoyhtiöiden ja asumisoikeusyhtiöiden asunnot

⁵ Liittyjä voi halutessaan liittää myös yhteensä alle 500 asunnon energiankäytön Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS).

⁶ Jos asuntojen lukumäärä yhteensä on yli 500, asuinrakennusten energiankäyttö liitetään Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen kohdan 4.2.2 mukaisesti ensisijaisesti Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS).

⁷ Muulla energiankäytöllä tarkoitetaan tässä katu- ja muun ulkovaistuksen, vesihuollon (sisältää sekä käyttö- että jäteveden), jätehuollon, joukkoliikenteen sekä omien kuljetusten ja työkoneiden tai muuta energiankäyttöä siltä osin kun siihen liittyvät energiatehokkuustoimet ovat liittyjän päätäntävällässä. Luotettavien seurantatietojen puuttuessa tulee muun kulutuksen määrästä esittää arvio.

2.4 Kuntapalveluja⁸ tuottavien yhtiöiden tai liikelaitosten energiankäyttö

Kuntapalveluja tuottavat yhtiöt tai liikelaitokset liitetään tähän Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen silloin, kun ne eivät ole liittyneet tai liity Elinkeinoelämän tai Klinteistöalan energiatehokkuussopimuksiin (liittymistiedot kohta 4).

Usean sopimuskunnan omistuksessa olevat yhtiöt tai liikelaitokset ja niiden energiakäyttö liitetään vain yhteen sopimukseen. Liittyjä arvioi sopimukseen liittyessään useamman sopimuskunnan omistuksessa olevien toimintojen liittämisen tapauskohtaisesti.

Liittyjä huolehtii, että energiankäyttö liitetään ainoastaan yhteen energiatehokkuussopimukseen.

Kuntapalveluja tuottavien yhtiöiden tai liikelaitosten energiankäyttö yhteensä⁹:

Lämpö	-----	MWh
Sähkö	-----	MWh
Polttoaineet ³	-----	MWh
Yhteensä	-----	MWh
Rakennustilavuus	-----	m ³
Pinta-ala	-----	m ²

Kuntapalveluja tuottavien yhtiöiden tai liikelaitosten energiankäyttö sisältää:

Vesihuolto	☐	Satamat	☐
Jätehuolto	☐	Ruokapalvelut	☐
Joukkoliikenne	☐	Työterveys	☐
Muu(t)	☐	Mikä(mitkä):	

3 Ohjeelliset energiansäästötavoitteet vuosille 2020 ja 2025

Liittyjä asettaa ohjeellisen määrällisen energiansäästötavoitteen (MWh) kaudelle 2017–2025¹⁰.

Jos Liittyjä on ollut mukana energiatehokkuussopimuksessa kaudella 2008–2016, ja haluaa hyödyntää vuosina 2014–2016 toteuttamiaan energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään raportoitujen toimenpiteiden säästöjä, Liittyjä voi vaihtoehtoisesti asettaa määrällisen energiansäästötavoitteen (MWh) kaudelle 2014–2025¹¹.

Liittyjä asettaa alla tavoitteen sopimuskaudelle 2017–2025

Liittyjä asettaa alla tavoitteen kaudelle 2014–2025

Ohjeellinen määrällinen energiansäästötavoite (MWh) vuosille 2020 ja 2025 lasketaan seuraavaan taulukkoon sen ensimmäiselle riville lasketusta Liittyjän energiankäytöstä yhteensä.

Energiankäyttö yhteensä	13 221	13 023 MWh		Yhteensä ¹² 2.1 + 2.2 ^{13,17} + 2.3 + 2.4
Energiansäästön välitavoite (2020) - ei aseteta 8/2019->		MWh	%	Tavoite vähintään 4 % ¹⁴
Energiansäästön kokonaistavoite (2025)	1 388	1268 MWh	10,5	% Tavoite vähintään 7,5 % ¹⁵

Kohdan 3 tietoja päivitetty Tapio Jokelan sähköpostin perusteella / Motiva, Erika Rikberg 25.5.2020

⁸ Kuntapalveluilla tarkoitetaan tässä esim. jäte- ja vesihuolto-yhtiöitä, satamia, ruokapalveluja, työterveyttä tms.

⁹ Sisältää tähän sopimukseen liitettävien kuntapalveluja tuottavien yhtiöiden tai liikelaitosten energiankäytön.

¹⁰ Liittyjä asettaa vähintään 7,5 prosentin ohjeellisen energiansäästötavoitteen kaudelle 2017–2025.

¹¹ Liittyjän sopimukseen liitetyn energiankäytön ei edellytetä tavoitevuonna 2025 olevan lähtötilannetta alhaisempi.

¹² Liittyjä asettaa vähintään 10,5 prosentin ohjeellisen energiansäästötavoitteen kaudelle 2014–2025.

¹³ Liittyjän sopimukseen liitetyn energiankäytön ei edellytetä tavoitevuonna 2025 olevan lähtötilannetta alhaisempi.

¹⁴ Viittaukset koskevat energiankäyttötietoja Liittymistietojen kohdassa 2.

¹⁵ Jos Liittymistietojen kohdassa 2.2 ilmoitettu energiankäyttö liitetään kinteistöalan vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS), ei ko. energiankäyttöä sisällytetä tämän tavoitteen laskentaan.

¹⁶ Elokuun 2019 jälkeen liittyneiden ei tarvitse asettaa välitavoitetta vuodelle 2020.

¹⁷ Huom! Tavoite on vähintään 10,5 prosenttia, mikäli liittyjä asettaa tavoitteen kaudelle 2014–2025.

4 Muihin energiatehokkuussopimuksiin liitettävä energiankäyttö ja toiminta

4.1 Vuokra-asunnot, vuokra-asuntoyhtiöt ja asumisoikeusyhtiöt

Liittyjän osittain tai kokonaan omistamien vuokra-asuntoyhtiöiden ja asumisoikeusyhtiöiden asuntojen energiankäyttö liitetään ensisijaisesti Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS), kun liittyjän asuntoja on yli 500.¹⁶

Liittyjä on liittännyt/liittää Liittyjän osittain tai kokonaan omistamat vuokra-asuntoyhtiöt ja asumisoikeusyhtiöt Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS).

Liittyjä ei ole liittännyt/ei liitä Liittyjän osittain tai kokonaan omistamia vuokra-asuntoyhtiöitä ja asumisoikeusyhtiöitä Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS) ja sisällyttää kohdan 4.1 energiankäytön Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen mukaiseen tavoitteeseen¹⁷.

Asuntoja⁴ yhteensä yli 500 – asuinrakennusten energiankäyttö ja laajuustiedot:

Lämpö	MWh
Sähkö	MWh
Polttoaineet ³	MWh
Yhteensä	MWh
Rakennustilavuus	m ³
Pinta-ala	m ²

4.2 Energian tuotanto, siirto ja jakelu

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen ulkopuolella on pääsääntöisesti Liittyjän kokonaan tai osittain omistama sähkö ja/tai kaukolämmön tuotanto, siirto ja jakelu tai vastaavat toiminnot¹⁸.

Liittyjä sitoutuu myötävaikuttamaan, että nämä toiminnot liittyvät niitä koskeviin Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen energiantuotantoa ja energiapalveluja koskeviin toimenpideohjelmiin.

Liittyjällä on seuraavat sen kokonaan tai osittain omistamat toiminnot:

- Energiantuotanto¹⁹ Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus, Energiantuotannon toimenpideohjelma
- Energian²⁰ siirto, jakelu ja myynti sekä kaukolämmön erillistuotanto Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus, Energiapalvelujen toimenpideohjelma
- Liittyjällä ei ole sen kokonaan tai osittain omistamaa energiantuotantoa tai energian siirto-, jakelu- tai myyntitoimintaa

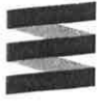
¹⁶ Vaikka Liittyjän osittain tai kokonaan omistamien vuokra-asuntoyhtiöiden ja asumisoikeusyhtiöiden asuntojen lukumäärä olisi alle 500, se voi halutessaan liittää ne Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS). Niiden energiankäyttö ja laajuustiedot on kuitenkin esitetty liittymistietojen kohdassa 2.2.

¹⁷ Ensisijaisesti kohdassa 4.1 esitetty energiankäyttö liitetään kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS). Mikäli Liittyjä, jolla on yli 500 asuntoa, ei liitä asuntoja VAETS:iin, tämä kohdan 4.1 koko energiankäyttö lasketaan mukaan kohdassa 3 asetettavaan Liittyjän energiansäästötavoitteen laskennan perusteena olevaan energiankäyttöön.

¹⁸ Toiminnot voidaan liittää Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (Liittymistiedot kohta 2.3) silloin, kun sen energiankäyttö ja toiminta on niin pienimuotoista, että sen liittäminen erikseen Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen ei olisi tarkoituksenmukaista.

¹⁹ Jos liittyjän kokonaan tai osittain omistama energiantuotanto kattaa ainoastaan kaukolämmön erillistuotantoa (ei sähkö ja lämmön yhteistuotantoa), ko. kaukolämmön erillistuotanto liitetään Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen energiapalvelujen toimenpideohjelmaan.

²⁰ Sähkö, kaukolämpö, kaukojäähdytys

Kunta-alan energiatehokkuussopimus

1 Sopimusosapuolet

Tämän sopimuksen osapuolina ovat työ- ja elinkeinoministeriö (jäljempänä Ministeriö), Energiavirasto ja Kuntaliitto.

Kaupunki, kunta tai kuntayhtymä (jäljempänä Liittyjä) liittyy Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen kohdassa 5.3 kuvatulla tavalla.

2 Lähtökohdat ja perusteet

Energiansäästöä ja energiatehokkuutta on edistetty valtion ja kunta-alan välisillä sopimuksilla jo 1990-luvulta lähtien. Sopimustoiminta on ollut keskeinen ja kustannustehokas keino energiapolitiikan toimeenpanossa. Sopimus jatkaa keskeytyksettä energiatehokkuussopimustoimintaa vuoden 2016 lopussa päättyvän sopimuskauden jälkeen.

Ministeriö toteuttaa energiatehokkuussopimustoiminnalla hallituksen energiapolitiikkaa, jossa energiansäästöllä ja energiatehokkuuden parantamisella on keskeinen sija. Sopimusosapuolet pitävät vapaaehtoista sopimusmenettelyä toimivana ja tuloksellisenä energiapolitiikan toimeenpanokeinona ja pyrkivät edistämään sopimukseen kuuluvien toimenpiteiden toteuttamista siten, että sopimus on vaikuttavuudeltaan normeihin verrattavissa oleva ja toteutukseltaan joustava energiansäästökeino.

Energiategohokuussopimustoiminta on keskeisessä asemassa energiatehokkuusdirektiivin (2012/27/EU) 7 artiklan sitovan kansallisen energiatehokkuustavoitteen saavuttamisessa. Sillä on myös tärkeä rooli energiatehokkuusdirektiivin 3 artiklan ohjeellisen kansallisen energiatehokkuustavoitteen saavuttamisessa. Suomen energiatehokkuusdirektiivin 7 artiklan mukainen sitova kumulatiivinen energiansäästötavoite kaudella 2014–2020 on 49 TWh_{kum} ja 3 artiklan mukainen ohjeellinen energiatehokkuustavoite vuonna 2020 on loppuenergiankulutuksen absoluuttinen taso 310 TWh ja sitä vastaava primäärienergiankulutuksen taso 417 TWh.

Kunta-alan energiatehokkuussopimustoiminta tukee myös useiden muiden energiatehokkuusdirektiivissä asetettujen velvoitteiden toimeenpanoa, jotka koskevat mm. rakennusten energiatehokkuutta (4 ja 5 artiklat), julkisten hankintojen energiatehokkuutta (6 ja 19 artiklat), energiakatselmuksia (8 artikla), viestintää (12 ja 17 artiklat) sekä energiantuotantoa ja jakelua (14 ja 15 artiklat).

Sopimuksella pyritään ensisijaisesti energiatehokkuuden parantamiseen, mutta siihen sisältyy myös uusiutuvan energian edistämiseen liittyviä toimenpiteitä. Energiategohokuuden ja uusiutuvan energian käytön lisääminen edistävät samoja energia- ja ilmastopoliittisia tavoitteita ja edistämistoiminnassa voidaan käyttää osittain samoja keinoja. Siksi on perusteltua soveltuvin osin tarkastella kumpaakin osa-aluetta yhdessä.

Sopimus tukee olennaisesti myös muuta kunta-alalla tehtävää ilmastotyötä.

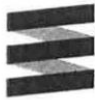
3 Määritelmät

Liittyjä

Tässä Kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa Liittyjällä tarkoitetaan kuntaa, kaupunkia ja kuntayhtymää.

Sopimusosapuoli

Tässä sopimuksessa sopimusosapuolella tarkoitetaan Ministeriötä, Energiavirastoa ja Kuntaliittoa.

Energiansäästö ja energiatehokkuus

Tässä sopimuksessa energiansäästöllä tarkoitetaan aktiivisin toimenpitein aikaan saatua energiatehokkuustoimenpiteen kohteena olevan energian loppukulutuksen vähentämistä nykytasosta sekä tulevan loppukulutuksen vähentämistä¹ verrattuna siihen energiamäärään, joka toteutuisi ilman aktiivisia toimenpiteitä. Säästetty energia (kWh/a) määritetään mittaamalla tai laskennallisesti arvioimalla energiatehokkuustoimenpiteen kohteena oleva kulutus ennen toimenpiteen toteuttamista ja sen jälkeen siten, että energiankulutukseen vaikuttavat ulkoiset olosuhteet vakioidaan. Vastaavasti energiankäytön tehokkuuden parantamisella tarkoitetaan niiden toimenpiteiden toteuttamista, joilla tietyn tuotteen tai palvelun tuottamiseen tarvittavaa energiamäärää pienennetään. Energiatehokkuustoimenpiteet voivat olla teknisiä tai liittyä energiaa kuluttavien laitteiden käyttöön, toimintatapoihin, toimintaympäristöön tai käyttäytymiseen. Toteutetut energiansäästötoimet lähtökohtaisesti parantavat aina energiatehokkuutta.

Uusiutuva energia

Tässä Kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla tarkoitetaan uusiutuvasta biomassasta, biokaasusta, vesivoimasta tai auringosta, tuulesta, jätepoltoaineen biohajoavasta osasta, kestävästi tuotetuista bionesteistä sekä maaperän, vesistön, ilman tai jäteveden lämpösisällöstä saatavaa energiaa.

4 Sopimuksen kohderyhmä ja rajaukset

4.1 Sopimuksen kohderyhmä ja siihen liitettävä energiankäyttö

Tämä sopimus koskee kaikkea Liittyjän hallinnassa olevaa energiankäyttöä siltä osin, kun siihen liittyvät energiatehokkuustoimet ovat yksiselitteisesti Liittyjän päätäntävällässä: omistetut, vuokratut ja vuokralle annetut rakennukset, katu- ja muu ulkovalaistus, vesi- ja jätehuolto, sekä joukkoliikenne, omat kuljetukset ja työkooneet. Edellä olevasta poiketen energian tuotannon, siirron ja jakelun sekä asuinrakennusten energiankäyttö liitetään ensisijaisesti niille tarkoitettuihin elinkeinoelämän tai kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksiin.

Liittyjä huolehtii, että energiankäyttö liitetään ainoastaan yhteen energiatehokkuussopimukseen. Kohderyhmiä ja sopimukseen liitettävää energiankäyttöä koskevat rajaukset ja mahdolliset poikkeukset esitetään tarkemmin seuraavassa kohdassa 4.2.

4.2 Sopimukseen liitettävän energiankäytön ja toimintojen rajaukset ja poikkeukset

Muihin energiatehokkuussopimuksiin liitettävä energiankäyttö ja toiminta

4.2.1 Energian tuotanto, siirto ja jakelu

Tämän Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen ulkopuolella on Liittyjän kokonaan tai osittain omistama energian tuotanto, siirto ja jakelu tai vastaavat toiminnot. Liittyjä sitoutuu myötävaikuttamaan, että nämä toiminnot liittyvät niitä koskeviin Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen energiantuotantoa ja/tai energiapalveluja koskeviin toimenpideohjelmiin.

Jos Liittyjän omistuksessa tai osaomistuksessa olevan energian tuotannon, siirron ja jakelun energiankäyttö ja toiminta on niin pienimuotoista, että niiden liittäminen erikseen elinkeinoelämän energiatehokkuussopimukseen ei olisi tarkoituksenmukaista, Liittyjä voi liittää näiden energiankäytön ja toiminnot tähän sopimukseen.

¹ Esim. ecodesign-tasoa parempien laitteiden hankinta tai määrätasoa parempi uudisrakentaminen

4.2.2 Vuokra-asunnot, vuokra-asuntoyhtiöt ja asumisoikeusyhtiöt

Vuokra-asuntoyhtiöt ja asumisoikeusyhtiöt liittyvät ensisijaisesti kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan.

Liittyjä sitoutuu myötävaikuttamaan siihen, että Liittyjän osittain tai kokonaan omistamat vuokra-asuntoyhtiöt ja asumisoikeusyhtiöt liittyvät niitä koskevaan Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan (VAETS).

Jos kuitenkin tämä palvelutoiminto on pienimuotoista (alle 500 asuntoa), Liittyjä voi liittää sen energiankäytön ja toiminnon tähän sopimukseen.

4.2.3 Kuntapalveluja tuottavat yhtiöt tai liikelaitokset

Liittyjä sitoutuu myötävaikuttamaan siihen, että sen omistamat tai osaomistamat kuntapalveluja tuottavat yhtiöt tai liikelaitokset liittyvät Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen silloin, kun ne eivät ole liittyneet tai liity Elinkeinoelämän tai Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksiin.

Usean sopimuskunnan omistuksessa olevat yhtiöt tai liikelaitokset

Liittyjä arvioi sopimukseen liittyessään useamman sopimuskunnan omistuksessa olevien toimintojen (esim. jäte- ja vesihuolto-yhtiöt, satamat, ruokapalvelut, työterveys ja muut vastaavat) liittämistä sopimukseen ta-pauskohtaisesti. Yhtiö tai liikelaitos voi liittyä vain yhteen sopimukseen.

Ostetut palvelut ja hankinnat

Tämä sopimus koskee ostettuja palveluita vain hankintamenettelyjen soveltamisen kautta (kohta 6.3 ja 6.4).

4.3 Muuhun kuin kunnan omaan energiankäyttöön kohdistuvien kunnan toteuttamien toimenpiteiden energiansäästö

Kolmansien osapuolien energiansäästö, joka on seurausta Kunnan toteuttamista energiatehokkuustoimenpiteistä, mutta ei koske Kunnan omaa energiankäyttöä, voidaan, ellei säästö kuulu muun energiatehokkuussopimusalan piiriin, raportoida kunnan energiansäästönä. Tällöin edellä mainittu kolmansien osapuolien energiansäästö voidaan laskea mukaan seurattaessa Kunnan tämän sopimuksen mukaisen energiansäästö tavoitteen saavuttamista.

Kolmansien osapuolien energiansäästöllä tarkoitetaan esimerkiksi kunnan rakennusvalvonnan toimenpiteitä liittyen pientalojen rakentamiseen energiatehokkuudeltaan voimassa olevaa määräystasoa paremmiksi. Liittyjän tavoitteen seurantaan sisällytettävästä energiansäästöstä voi enintään 50 prosenttia olla kolmansien osapuolien energiansäästöä.

5 Sopimuskausi, sopimuksen tavoitteet, sopimukseen liittyminen sekä liittyjän tavoitteet ja tavoitteen saavuttamisen seuranta

5.1 Sopimuskausi ja sopimusjaksot

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen sopimuskausi 2017–2025 kattaa kaksi jaksoa: sopimusjakso 2017–2020 (4 vuotta) ja sopimusjakso 2021–2025 (5 vuotta), yhteensä 9 vuotta.

5.2 Sopimuksen tavoitteet

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen tavoitteena on osaltaan varmistaa, että niin kansallisesti asetetut kuin energiatehokkuusdirektiivin mukaiset energiansäästö tavoitteet saavutetaan energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanokaudella 2014–2020. Energiatehokkuussopimuksen tavoitteena on myös kansallisella tasolla

merkittävästi vaikuttaa EU:n vuoden 2030 energiatehokkuustavoitteen saavuttamiseen. Kunta-alan energiatehokkuussopimustoiminta tukee myös useiden muiden energiatehokkuusdirektiivissä asetettujen velvoitteiden toimeenpanoa.

Tavoitteena on saada mahdollisimman suuri osa kuntien, kaupunkien ja kuntayhtymien omasta ja niiden hallinnassa olevasta energiankäytöstä energiatehokkuussopimustoiminnan piiriin. Asukasluvulla mitattuna kattavuustavoite on 1.1.2017 vähintään 50 prosenttia ja 31.12.2018 mennessä vähintään 75 prosenttia.

Lisäksi sopimuksen tavoitteena on, että julkinen sektori toimii esimerkkinä energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseksi levittämällä asukkaille ja alueen toimijoille aktiivisesti tietoa energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian käyttöön liittyvistä mahdollisuuksista sekä niiden tuloksista. Näin myötävaikutetaan myös Suomen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

5.3 Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittyminen

Liittyjä allekirjoittaa liittyjäkohtaisen energiatehokkuussopimuksen, johon kiinteänä osana kuuluvat tämä Kunta-alan energiatehokkuussopimus sekä liittymistiedot.

Liittyjä liitetään Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, kun Energiavirasto on tarkistanut liittyjäkohtaiset liittymistiedot ja Liittyjän energiatehokkuussopimus on allekirjoitettu. Liittyjän sopimus on voimassa 31.12.2025 saakka.

Allekirjoitustilaisuudessa syksyllä 2016 Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liitettävien Liittyjien energiatehokkuussopimuksen allekirjoittajina ovat Liittyjä ja työ- ja elinkeinoministeriö. Allekirjoitustilaisuuden jälkeen liittyttäessä liittyjäkohtaisen energiatehokkuussopimuksen allekirjoittavat Liittyjä ja Energiavirasto.

5.4 Liittyjän tavoitteet

Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen Liittyjä asettaa liittyessään lähtökohtaisesti vähintään 7,5 prosentin ohjeellisen energiansäästötavoitteen sopimuskaudelle 2017–2025 ja välitavoitteen 4 prosenttia vuodelle 2020.

Liittyjä, joka on ollut mukana tätä sopimusta edeltävällä sopimuskaudella (2008–2016), ja haluaa hyödyntää vuosina 2014–2016 toteuttamiaan energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään raportoituja säästöjä, asettaa vähintään 10,5 prosentin ohjeellisen energiansäästötavoitteen kaudelle 2014–2025 ja välitavoitteen 7 prosenttia vuodelle 2020.

Liittyjän energiatehokkuussopimuksen liittymistiedoissa esitetään Liittyjän ohjeellinen energiansäästötavoite energian loppukäytön määränä (MWh) vuosina 2020 ja 2025. Tavoite lasketaan kohdan 4 mukaisesti määrittelystä energiamäärästä. Laskennassa käytetään viimeisimmän käytettävissä olevan kalenterivuoden tietoja.

Vuosille 2020 ja 2025 asetettavia ohjeellisia energiansäästötavoitteita (MWh) voidaan Liittyjän kirjallisen esityksen perusteella sopimuskaudella tarkistaa kohdassa 8 mainitulla Energiaviraston päätöksellä, mikäli sopimuksen voimassaolon aikana tapahtuneista rakenteellisista tai omistuksellisista muutoksista johtuen Liittyjän sopimuksen piirissä oleva energiankäyttö muuttuu olennaisesti liittymistilanteesta.

Kunnan sopimuksen toimeenpanoon liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja velvoitteet on kuvattu kohdassa 6.

5.5 Liittyjän asettaman energiansäästötavoitteen saavuttamisen seuranta

Ohjeellisen energiansäästötavoitteen saavuttamista tarkastellaan ensimmäisen ja toisen sopimusjakson (kohda 5.1) lopussa (2020 ja 2025) energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään raportoitujen energiansäästötoimenpiteiden säästövaikutuksen perusteella.

Raportoitujen säästöjen pitää olla toteutettu sillä kaudella², jolle Liittyjä on tavoitteensa edellisen kohdan mukaisesti asettanut. Tavoitteen seurantaan hyväksyttävän energiansäästövaikutuksen tulee olla voimassa tarkasteluvuonna (2020 ja 2025). Energiansäästötoimenpiteiden on lähtökohtaisesti kohdistuttava Liittyjän sopimuksen mukaisessa tavoitteenlaskennassa mukana olevaan energiankäyttöön. Edellä olevasta on poikkeuksena kohdassa 4.3 mainittu kolmannen osapuolen energiansäästö.

Liittyjän energiankulutuksen ei edellytetä tavoitevuosina 2020 ja 2025 olevan sopimukseen liitettyä lähtötalannetta alhaisempi.

Liittyjän tavoitteen saavuttamisen seurantaan käytettävien sopimusten seurantajärjestelmään raportoitavien energiatehokkuustoimenpiteiden säästövaikutus arvioidaan useimmiten laskennallisesti. Yleisiä ohjeita toimenpiteiden säästöjenlaskentaan ja niiden dokumentointiin löytyy sopimustoiminnan www-sivuilta löytyvästä dokumentista [Energiansäästötoimenpiteet energiansäästö sopimuksissa – Säästölaskennan yleisiä pelisääntöjä](#).

6 Liittyjän toimenpiteet ja veloitteet

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen tavoitteena on sisällyttää energiatehokkuuden jatkuva parantaminen ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen osaksi Liittyjän käytössä olevia tai käyttöön otettavia strategioita, johtamisjärjestelmiä ja toimintasuunnitelmia.

Liittyjä sitoutuu energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen sekä muihin tässä kohdassa esitettyihin toimenpiteisiin, kun se on teknisesti sekä terveys-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen taloudellista ja mahdollista (kohdat 6.1–6.10). Energiatehokkuuden jatkuva parantaminen edellyttää johdon sitoutumista ja sopimuksen mukaisen toiminnan hyvää organisointia sekä toimenpiteiden suunnittelua ja toteuttamista.

Liittyjä raportoi vuosittain huhtikuun loppuun mennessä edellisen vuoden energiankäytöstä, energiansäästötoimenpiteistä ja niiden säästövaikutuksista sekä muista tämän kohdan 6 mukaisista toimenpiteistä energiatehokkuussopimustoiminnan seurantajärjestelmään (kohta 6.11).

6.1 Sopimuksen mukaisen toiminnan organisointi

Tavoitteena on liittää energiatehokkuus, energiansäästö ja pyrkimys uusiutuvan energian osuuden lisäämiseen tarkoituksenmukaisella tavalla osaksi Liittyjän toimintaa ja käytössä olevia tai käyttöön otettavia johtamisjärjestelmiä. Liittyjä nimeää sopimustoiminnan toimeenpanon vastuorganisaation, tarvittaessa hallintokunta- tai toimintayksikkökohtaisine vastuuhenkilöineen.

Sopimuksen vastuuhenkilö

Päättäessään sopimustoimintaan liittymisestä Liittyjä samalla vastuuttaa sopimustoiminnan toimeenpanon ja nimeää liittyyessään sopimuksen vastuuhenkilön. Sopimuksen vastuuhenkilö huolehtii, että sopimuksen toimeenpano ja tehtävät organisoidaan ja resursoidaan, jotta sopimuksen toimeenpanon mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen ja asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista.

Sopimuksen yhdyshenkilö

Liittyjä nimeää sopimukseen liittyyessään sopimuksen yhdyshenkilön joka toimii yhteyshenkilönä sopimusosapuoliin, Motivaan ja Liittyjän omassa organisaatiossa.

² 2017–2025 tai 2014–2025

Liittyjä voi lisäksi halutessaan nimetä erikseen raportointivastuuhenkilön/-henkilöitä, hoitamaan Liittyjän vuosiraportointia raportointiyksiköittäin siten, kun Liittyjä sopimukseen liittyessään ne määrittää³. Raportointiin liittyvä yhteydenpito tapahtuu tällöin ensisijaisesti raportointivastuuhenkilön/-öiden kanssa. Mikäli raportointivastuuhenkilöitä ei nimetä, toimii sopimuksen yhdyshenkilö myös raportointivastuuhenkilönä.⁴

6.2 Toimintasuunnitelma

Liittyjä laatii sopimuksen toimeenpanon mukaisen toimintasuunnitelman tai päivittää olemassa olevan. Toimintasuunnitelma hyväksytetään Liittyjän vastuullisessa toimielimessä ja se toimitetaan viimeistään vuoden kuluessa sopimukseen liittymisestä Motivaan.

Toimintasuunnitelmassa esitetään Liittyjän sopimuksen mukaisen toimeenpanon organisointi. Energiategohokkuussopimuksen toimeenpanon on tarkoitus sisältyä Liittyjän jatkuviin toimintoihin ja ohjelmiin eikä sen tulisi olla erillinen Liittyjän muista toiminnoista. Toimintasuunnitelma voi esimerkiksi olla lyhyt kuvaus siitä, miten keskeiset energiategohokkuuden parantamiseen ja uusituvan energian käytön lisäämiseen tähtäävät sopimus-toiminnan veloitteet on otettu huomioon ja liitetty Liittyjän strategiaan, energia- ja ilmasto-ohjelmiin tai käytössä oleviin johtamis- tai laatujärjestelmiin. Toimintasuunnitelman laadinnassa Liittyjä pyrkii huomioimaan mahdollisuuksien mukaan kuntalaisten tarpeet ja näkemykset.

Liittyjä pitää toimintasuunnitelman ajan tasalla ja päivittää sen tarvittaessa.

6.3 Energiategohokkuus julkisissa hankinnoissa

Tavoitteena on saada energiategohokkuus yhdeksi kriteeriksi kaikkiin niihin julkisiin hankintoihin, joissa energiategohokkaamman laitteen, järjestelmän tai hankintakokonaisuuden valinta johtaa kokonaistaloudellisesti edullisempaan lopputulokseen.

Energiategohokkuuden kannalta merkittävien hankintojen kilpailutusvaiheessa Liittyjä edellyttää aina, kun se on tarkoituksenmukaista, palveluntarjoajilta hankintakokonaisuudesta, laitteesta tai järjestelmästä riittävät energiategohokkuustiedot (energiankulutus MWh/a), joko vähimmäisvaatimuksena tai vertailukriteerinä. Energiategohokkaan hankinnan säästövaikutus on tämän avulla mahdollista laskennallisesti arvioida ja raportoida säästötoimenpiteenä energiategohokkuussopimusten seurantajärjestelmään.

Liittyjän toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Liittyjä sisällyttää Ministeriön julkaiseman ohjeen ”Energiategohokkuus julkisissa hankinnoissa” tarkoituksenmukaisessa laajuudessa osaksi Liittyjän omaa hankintaohjeistusta.
- Liittyjä ohjeistaa sekä kouluttaa hankintoja tekevän henkilöstön energiategohokkuuden huomioon ottamiseksi hankintamenettelyissä.

6.4 Energiategohokkuuden huomioon ottaminen suunnittelun ohjauksessa

Tavoitteena on, että uudis- ja korjausrakentamiseen liittyvässä päätöksenteossa otetaan huomioon toteutusvaihtoehtojen energiategohokkuus ja elinkaarikustannukset yhtenä valintakriteerinä.

Liittyjän toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Liittyjä kehittää rakennusten suunnittelun ohjausta ja ohjeistaa uudisrakennus- ja korjausrakennuskohteittensa suunnittelun ja rakentamisen valvonnan niin, että tekniset ja järjestelmävalinnat perustuvat mahdollisimman suuressa määrin elinkaarietäällisyyteen ja energiategohokkuuteen.

³ Liittyjä voi esimerkiksi raportoida kaikki kunnan omistamat yhtiöt erikseen kunnan muusta toiminnasta. Raportointiyksiköistä sovitaan pääsääntöisesti liittymisvaiheessa Motivan kanssa.

⁴ Raportointivastuuhenkilön lisäksi voidaan Liittyjän tarpeiden mukaisesti nimetä erikseen myös rakennusten energiankulutuksen seurantatietojen vastuuhenkilö, jolle osoitetaan ko. tietoja koskevat mahdolliset kysymykset.

- Liittyjä edellyttää uudisrakennus- ja korjausrakennuskohteittensa suunnittelijoilta eri toteutusvaihtoehtojen energiatehokkuusvaikutusten esittämistä sekä varaa näille tähän työhön riittävät resurssit ja riittävän ajan aina kun mahdollista.
- Liittyjä painottaa uudisrakennus- ja korjausrakennuskohteiden suunnittelijoita kilpailuttaessaan energiatehokkuusasiantuntemusta ja kokemusta kustannusten ohella.

Näiden lisäksi Liittyjä pyrkii edistämään kaavoitus- ja liikennesuunnittelulla yhdyskuntarakenteen energiatehokkuutta.

6.5 Energiakatselmusten ja niissä havaittujen energiansäästötoimien toteuttaminen

Tavoitteena on kaikkea energiankäyttöä koskevien kokonaisvaltaisten energiakatselmusten suunnitelmallinen toteuttaminen rakennusten sekä muun toiminnan taloudellisesti kannattavien energiansäästömahdollisuuksien selvittämiseksi.

Liittyjän toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Liittyjä suunnittelee energiakatselmuksien järjestelmällisen toteutuksen, jossa otetaan huomioon olemassa olevien kohteiden energiakatselmusten tai seurantakatselmusten ja uusien kohteiden energiakatselmusten (käyttöönottokatselmusten) tarve ja liittää suunnitelman osaksi tämän sopimuksen mukaista toimintasuunnitelmaa.
- Liittyjä varmistuu uusissa ja peruskorjatuissa kohteissa valittujen ratkaisujen energiatehokkuudesta ja energiatehokkaasta käytöstä niiden takuukauden aikana esimerkiksi energiakatselmuksin sekä käyttöohjein ja -opastuksin.
- Liittyjä kartoittaa energiansäästömahdollisuudet myös muun kuin rakennusten energiankäytön osalta (kuten esim. ulkovaistutus, vesihuolto, kuljetukset) keskittyen niihin Liittyjän toiminnan osaluokkiin, joiden energiankäyttö on merkittävää tai energiansäästön potentiaali arvioidaan merkittäväksi.
- Liittyjä toteuttaa ne energiakatselmuksissa tai muuten todetut energiatehokkuustoimenpiteet, jotka ovat tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita ja huolehtii siitä, että toimenpiteet ja niihin liittyvät tiedot raportoidaan energiatehokkuussopimuksensa seurantajärjestelmään sen edellyttämässä laajuudessa.

Seurantakatselmuksia suositellaan tehtäväksi kohteissa, joissa aiemmin toteutetun energiakatselmuksen tiedot ja tulokset ja energiatekniset ratkaisut ovat vanhentuneet tai joissa energiankulutuksen ja energiatehokkuuden seurannan perusteella todetaan erityinen tarve katselmoinnille hyvän energiatehokkuuden varmistamiseksi tai sen tehostamiseksi.

Käyttöönottovaiheessa tehtävää energiakatselmusta (käyttöönottokatselmus) suositellaan kaikissa pinta-alaltaan vähintään 1000 m²:n uusissa rakennuksissa ja rakennuksissa, joissa tehdään laaja peruskorjaus tai joiden käyttötarkoitusta oleellisesti muutetaan.

6.6 Säästötakuu- ja/tai muiden rahoitusmenettelyjen käyttö investointien toteutuksessa

Tavoitteena on varmistaa, että Liittyjä osaa ja voi käyttää investointien toteuttamisessa menettelyjä, joilla energiatehokkaiden järjestelmien ja laitteiden hankinta voidaan uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa tarvittaessa tehdä kokonaan tai osittain muusta investointibudjetista riippumattomasti.

Liittyjän toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Liittyjä hankkii ja ylläpitää osaamista erilaisten rahoitus- ja leasing ratkaisujen kuten PPP (Public-Private-Partnership), EPC (Energy Performance Contracting), ESCO (Energy Service Company) -palvelujen käyttämisestä hankintojen ja investointien toteuttamiseksi.
- Liittyjä ottaa investointeja valmisteltaessa huomioon mahdollisuuden käyttää esim. edellä mainittuja rahoitusratkaisuja silloin, kun rahoituksen puute on esteenä kustannustehokkaan investoinnin to-

teutumiselle ja pyrkii tarvittaessa vaikuttamaan siihen, että rajoitukset näiden palveluiden käyttöönottamiseksi saadaan poistettua.

6.7 Kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen

Tavoitteena on Liittyjän energiankäytön seurannan organisointi siten, että seurantatietoja hyödynnetään suunnitelmallisesti energiatehokkuuden hyvän tason ylläpitämiseksi ja tarpeettoman energiankulutuksen välttämiseksi. Tavoite koskee kaikkea sopimukseen liitettyä energiankäyttöä (kohta 4) ja energiamuotoja.

Liittyjän toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Liittyjä hyödyntää aktiivisesti energian- ja veden kulutuksen seurantatietoja ja huolehtii, että seurantatiedot ovat helposti henkilöstön saatavilla toimenpidetarpeiden tunnistamiseksi ja korjaaviin toimenpiteisiin ryhtymiseksi. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään lisääntyvästi esimerkiksi energiankulutuksen tuntitehotietoja.
- Liittyjä kouluttaa kiinteistöjen käyttöhenkilökunnan hyödyntämään tuntitehomittauksia ja kehittämään kulutus- ja energiatehokkuuden seurannan ja raportoinnin menettelytapoja hyödyntäen mm. etäluettavien mittareiden tuomia mahdollisuuksia.
- Liittyjä suunnittelee ja organisoii energiankulutuksen seurannan lisäksi toiminnallisten muutosten seurannan (palvelujen määrä ja laatu, tilojen käyttö- ja aukioloajat jne.). Tavoitteena on siirtyä pelkän kulutuksen seurannasta kohdekohtaiseen energiatehokkuuden seurantaan.
- Liittyjä lisää vähintään kuukausitasoisen seurannan kattavuutta rakennuskannassaan ja muussa energiankäytössään.

6.8 Koulutus- ja tiedotustoiminta

Tavoitteena on koulutuksella ja tiedotuksella varmistaa, että henkilöstöllä on omiin tehtäviinsä ja toimintaansa liittyen tarpeelliset tiedot ja valmiudet energian tehokkaaseen käyttöön ja energiansäästöön. Liittyjän on lisäksi tavoitteena toimia esimerkillisesti energiansäästöä ja energiatehokkuutta koskevissa asioissa ja osoittaa se tiedottamalla toimistaan aktiivisesti niin organisaation sisällä kuin organisaatiosta ulospäin.

Liittyjän toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Liittyjä liittää tiedot energiankulutuksesta, energiakustannuksista ja niissä tapahtuneista muutoksista sekä sopimustoiminnasta ja sen tavoitteista ja niiden toteutumisesta vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä esimerkiksi Liittyjän toiminta- tai tilintarkastuskertomuksessa.
- Liittyjä julkaisee kohdan 6.2 mukaisen ajan tasalla olevan Toimintasuunnitelman verkkosivuillaan.
- Liittyjä tiedottaa säännöllisesti, tai järjestää vastaavasti esim. koulutusta, energiansäästöön ja energian tehokkaaseen käyttöön liittyvistä asioista omalle henkilöstölle sekä luottamushenkilöille.
- Liittyjä viestii sopimukseen liittymisestä sekä siihen liittyvästä energiansäästötavoitteesta ja sen saavuttamisen seurannasta julkisesti esimerkiksi verkkosivuillaan.
- Liittyjä sisällyttää energiansäästöön ja energian tehokkaaseen käyttöön sekä uusiutuvaan energiaan liittyvät asiat kasvatusta- ja opetustoimintaan.
- Liittyjä toimii yhteistyössä tiedotusvälineiden sekä energiansäästöön että uusiutuvien energianlähteiden edistämiseksi vastaavien organisaatioiden kanssa tiedon välittämiseksi alueellaan asukkaille ja muille toimijoille.

6.9 Uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto

Tavoitteena on energiatehokkuuden parantamisen lisäksi kannustaa liittyjiä kasvattamaan uusiutuvien energialähteiden käytön osuutta kunnan alueella ja erityisesti sen omassa toiminnassa.

Liittyjän toimenpiteitä uusiutuvan energian edistämiseksi:

- Liittyjä kartoittaa esimerkiksi uusiutuvan energian kuntakatselmuksella uusiutuvien energialähteiden käytön osuuden lisäämismahdollisuudet koko kunnan alueella tai tarkoituksenmukaisessa laajuudessa.
- Liittyjä korvaa mahdollisuuksien mukaan rakennuksissa ja muissa energiaa kuluttavissa kohteissa fossiilisia polttoaineita uusiutuvalla energialla.
- Liittyjä lisää uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön ja lämmön osuutta Liittyjän energianhankinnassa.
- Liittyjä myötävaikuttaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon kunnan alueella sijaitsevassa energiantuotannossa.
- Liittyjä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan uusiutuvien energialähteiden edistämiseen liittyviä koulutus- ja tiedotustoimia sekä kehityshankkeita.

6.10 Alueellinen yhteistyö ja koordinaatio

Tavoitteena on lisätä Liittyjien ja muiden kunta-alan toimijoiden välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä maakuntaliiton ja alueen energiapalveluorganisaatioiden (esim. energiatoimistot) kanssa Kunta-alan energiategokkuussopimuksen tavoitteiden tehokkaaksi toteuttamiseksi, sekä sopimuksen toimeenpanon, kuluttajien energiainfoimontapalvelujen ja energiategokkuusviestinnän varmistamiseksi ja edistämiseksi.

6.11 Sopimuksen mukaisen toiminnan raportointi

Liittyjä raportoi vuosittain⁵ huhtikuun loppuun mennessä edellisen vuoden energiankäytöstä, energiansäästötoimenpiteistä ja niiden säästövaikutuksista sekä muista kohdan 6 mukaisista toimenpiteistä energiategokkuussopimustoiminnan seurantajärjestelmään sen edellyttämässä laajuudessa⁶.

7 Ministeriön toimenpiteet

Tavoitteiden saavuttamiseksi, ottaen huomioon vuosittain käytettävissä olevat määrärahat, Ministeriö

- tukee työ- ja elinkeinoministeriön energiategokkuuden myöntämiseen liittyvien ehtojen mukaisesti Liittyjien energiansäästöä ja uusiutuvan energian käyttöä koskevia energiategokkuuksia⁷. Tuen suuruutta määrittäessä otetaan myönteisenä tekijänä huomioon Liittyjän sitoutuminen pitkäjänteiseen energiansäästöön ja energiategokkuuden parantamiseen sekä uusiutuvien energialähteiden edistämistoimiin
- tukee Liittyjän energiategokkuuksissa tai vastaavissa selvityksissä todettuja, energiategokkuuden yleiset ehdot täyttäviä, energiansäästöön ja uusiutuviin energialähteisiin liittyviä investointeja⁸. Etusijalla ovat uusien teknologioiden ja toimintatapojen käyttöönottoa edistävät hankkeet. Tuen suuruutta määrittäessä otetaan myönteisenä tekijänä huomioon Liittyjän sitoutuminen pitkäjänteiseen energiansäästöön ja energiategokkuuden parantamiseen

⁵ Tämän Kunta-alan energiategokkuussopimuksen 2017–2025 ensimmäinen vuosiraportointi tapahtuu vuonna 2018 ja viimeinen vuosiraportointi vuonna 2026. Mikäli Liittyjä irtautuu sopimuksesta 31.12.2020, se sitoutuu raportoimaan vuoden 2020 tiedot vuonna 2021.

⁶ Sopimustoiminnan seurantajärjestelmän ylläpito ja kehitys tapahtuvat Motiva Oy:ssä.

⁷ Ministeriö ei myönnä energiategokkuutta asuinrakennusten energiategokkuuksiin. Vastaavasti Energiategokkuuslain (1429/2014) 6 pykälän mukaisia suurten yritysten pakollisia energiategokkuuksia ei tueta.

⁸ Ministeriö ei myönnä energiategokkuutta asuinrakennusten energiansäästöinvestointeihin.

- osallistuu kunta-alan sopimustoiminnan toimeenpanoon ja kehittämiseen yhdessä Energiaviraston ja Kuntaliiton sekä muiden kunta-alan sopimustoiminnan toimeenpanoon osallistuvien tahojen kanssa niiltä osin, kun tehtäviä ei ole Ministeriöltä osoitettu Energiavirastolle.

8 Energiaviraston toimenpiteet

Tavoitteiden saavuttamiseksi, ottaen huomioon vuosittain käytettävissä olevat määrärahat, Energiavirasto Ministeriön ohjauksessa

- osallistuu Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimeenpanoon riittävin resurssein
- osallistuu Kunta-alan energiatehokkuussopimustoiminnan kehittämiseen yhdessä Ministeriön, Kuntaliiton sekä muiden sopimustoiminnan toimeenpanoon osallistuvien tahojen kanssa niiltä osin, kun tehtävät on osoitettu Ministeriöltä Energiavirastolle
- seuraa Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen tavoitteiden toteutumista
- osallistuu yhteisiin koulutushankkeisiin, joiden tavoitteena on tukea tämän sopimuksen toimeenpanoa
- käsittelee Liittyjän kirjallisen esityksen perusteella vuosille 2020 ja 2025 asetetun ohjeellisten energiansäästö tavoitteen tarkistamisen
- seuraa Liittyjän sopimusvelvoitteiden toteuttamista ja esittelee tarvittaessa sopimusvelvoitteiden laiminlyönnistä johtuvan asian johtoryhmälle
- osoittaa Motiva Oy:lle resursseja, jotta Motiva Oy voi pitää yllä liittymisrekisteriä, tuottaa sopimuksen tavoitteiden ja vaikutusten toteutumisen seurantaan tarvittavaa tietoa, tukea sopimustoiminnan viestintää ja ylläpitää verkkosivuja, osallistua sopimustoiminnan kehittämiseen, ylläpitää ja kehittää sopimusten seurantarjestelmää, tuottaa yhteenvedon kunta-alan vuosiraportoinnista sekä osallistua kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimeenpanon tukemiseen esimerkiksi tuottamalla tiedotus- ja koulutusmateriaalia hyvistä käytännöistä ja/tai osallistua kehittämis- ja kokeiluhankkeiden toteuttamiseen.

9 Kuntaliiton toimenpiteet

Tavoitteiden saavuttamiseksi Kuntaliitto

- edistää kuntien liittymistä energiatehokkuussopimukseen
- kannustaa ja edistää sopimuskuntia liittämään energiatehokkuussopimuksen mukaisen toiminnan kuntien muuhun jatkuvaan parantamiseen, uusiutuvan energian ja kestävien hankintojen edistämiseen sekä ilmastotavoitteiden saavuttamiseen liittyviin toimenpiteisiin
- tukee kuntien toimenpiteitä energiatehokkuussopimuksen vaatimien toimenpiteiden toteuttamiseksi
- tiedottaa energiatehokkuussopimuksista ja saavutetuista säästötuloksista kunnille
- tekee tarvittaessa kehittämisohjelmia sopimuksen toimeenpanoon vaikuttavissa, omaan tehtäväkenttäänsä kuuluvissa asioissa.

10 Johtoryhmä

Tämän sopimuksen mukaista toimintaa seuraa ja ohjaa johtoryhmä, johon Ministeriö nimeää puheenjohtajan, Energiavirasto yhden jäsenen, Kuntaliitto yhden jäsenen, Motiva Oy yhden jäsenen sekä aiesopimuksen allekirjoittaneet (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku, Oulu ja HSY) keskuudestaan yhden jäsenen. Lisäksi johtoryhmään kutsutaan kaksi Kuntaliiton ehdottamaa jäsentä liittyneistä kunnista tai kuntayhtymistä.

Johtoryhmän tehtävänä on

- antaa tarvittaessa sopimuksen toimeenpanoon liittyviä yleisiä ohjeita ja tulkintoja
- seurata kunta-alan energiatehokkuussopimuksen tavoitteiden toteutumista
- valmistella ehdotukset tarvittavista muutoksista, mikäli kunta-alalle asetettujen ohjeellisten energiansäästö tavoitteiden saavuttaminen vuosina 2020 ja 2025 vaikuttaa epätodennäköiseltä. Samalla sovitaan siitä, miten muutokset toteutetaan yhdessä sopimukseen liittyneiden kanssa
- käsitellä ja päättää Liittyjän tavoitteen asetannasta, mikäli Liittyjä esittää erityisen perustelluista syistä pienempää tavoitetta kuin lähtökohtaisesti sopimuksen kohdan 5 mukaisesti edellytetään
- päättää vuoden 2019 loppuun mennessä vain toiselle sopimusjaksolle 2021–2025 liittyville asetettavista tavoitteista ja liittymismenettelyistä
- käsitellä irtautumiset, irtisanoutumiset ja erottamiset sekä mahdolliset tukien takaisinperinnät
- päättää Liittyjän kohdan 11.2 mukaisesta erottamisesta.

11 Sopimuksen voimassaolo, irtisanominen, sopimuksesta erottaminen, mahdolliset seuraamukset sekä sopimuksesta irtautuminen

11.1 Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen irtisanominen

Ministeriö, Energiavirasto ja Kuntaliitto

Ministeriö, Energiavirasto ja Kuntaliitto voivat yhdessä tai erikseen irtisanoa tämän sopimuksen, jos toimintaympäristö tai toimintaolosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet sopimistilanteeseen verrattuna tai jos sopimus ei näytä johtavan sille asetettuihin tavoitteisiin. Mikäli sopimus purkautuu, sovitaan johtoryhmässä miten mahdolliset keskeneräiset sopimuksen toimeenpanoon liittyvät hankkeet saatetaan päätökseen.

Liittyjän irtisanoutuminen ja sen mahdolliset seuraamukset

Liittyjä voi irtisanoutua Kunta-alan energiatehokkuussopimuksesta ilmoittamalla siitä kirjallisesti Energiavirastolle⁹. Irtisanoutumisilmoituksessaan Liittyjä sitoutuu ilmoittamaan mahdolliset sopimuskauden aikana energiatehokkuussopimuksen perusteella saamansa energiatuet.

Energiategohokkuussopimuksesta irtisanoutuvan Liittyjän saamat energiatuet, jotka on saatu energiatehokkuussopimuksen perusteella, voidaan periä takaisin siten, kuin takaisinperintään liittyvät ehdot on kirjattu kyseiseen tuen myöntöpäätökseen. Tuen myöntänyt viranomaisn päättää tuen takaisinperinnästä tapauskohtaisesti.

11.2 Kunta-alan energiatehokkuussopimuksesta erottaminen ja sen mahdolliset seuraamukset

Energiavirasto voi erottaa Liittyjän Kunta-alan energiatehokkuussopimuksesta, mikäli Liittyjä ei toteuta niitä velvoitteita, joihin se on liittyyessään sitoutunut.

⁹ kirjaamo@energiavirasto.fi

Esimerkkeinä irtisanomisperusteista voivat olla laiminlyönnit seuraavissa velvoitteissa:

- Toimintasuunnitelman laatimisen, päivittämisen ja sen julkaisemisen laiminlyönti
- Vuosiraportoinnin (edellisen vuoden tulosten ja toiminnan raportointi) laiminlyönti seurantajärjestelmään
- Vuosittain vähintään yhden energiatehokkuustoimenpiteen toteuttamisen tai sen raportoinnin laiminlyönti energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään

Havaittuaan sopimusvelvoitteen laiminlyönnin, Energiavirasto päättää jatkotoimenpiteistä. Jos Liittyjä ei sille asetetussa määräajassa korjaa toimintaansa hyväksyttävästi, esittelee Energiavirasto asian johtoryhmälle, joka tekee päätöksen mahdollisesta erottamisesta.

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksesta erotetun Liittyjän tämän sopimuksen perusteella saamat energiatuet voidaan periä takaisin siten, kuin takaisinperintään liittyvät ehdot on kirjattu kyseiseen tuen myöntöpäätökseen. Tuen myöntänyt viranomaislainen päättää tuen takaisinperinnästä tapauskohtaisesti.

11.3 Liittyjän irtautuminen Kunta-alan energiatehokkuussopimuksesta 31.12.2020

Mikäli Liittyjä liittyy Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen 31.12.2018 mennessä, se voi ilman seuraamuksia irtautua sopimuksesta ensimmäisen sopimusjakson päättyessä 31.12.2020⁵. Liittyjän on ilmoitettava sopimuksesta irtautumisestaan kirjallisesti Energiavirastolle⁹ vuoden 2020 loppuun mennessä.

Tässä kohdassa mainittu irtautuminen ei koske Liittyjiä, joiden liittymäkohtainen energiatehokkuussopimus toimitetaan Energiavirastolle 1.1.2019 alkaen.

12 Muita ehtoja

Tämä Kunta-alan energiatehokkuussopimus tulee voimaan, kun se on allekirjoitettu. Sopimuksen toimeenpääntö alkaa 1.1.2017 ja se on voimassa 31.12.2025 saakka.

Sopimusosapuolet pyrkivät toimimaan siten, että sopimuksen mukaiset toimenpiteet ja tavoitteet toteutuvat. Sopimus on oikeudelliselta luonteeltaan tavoiteohjelman kaltainen, eikä sen velvoitteiden laiminlyönti aiheuta Liittyjän Kunta-alan energiatehokkuussopimuksesta erottamisen lisäksi muita oikeudellisia seuraamuksia kuin mitä edellä kohdassa 11 on valtion tuista mainittu.

Tämä sopimus laaditaan yhtenä kappaleena, joka säilytetään työ- ja elinkeinoministeriössä. Muille sopimusosapuolille toimitetaan jäljennökset allekirjoitetusta sopimuksesta.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2016

Työ- ja elinkeinoministeriö

Olli Rehn
Elinkeinoministeri

Energiavirasto

Simo Nurmi
Ylijohtaja

Kuntaliitto

Timo Reina
Varatoimitusjohtaja

Pentti Puhakka
Neuvotteleva virkamies

Pia Outinen
Yli-insinööri

Kalevi Luoma
Energiainsinööri

14.10.2016

12(12)